

Крила України

На варті неба України!

Друкований орган Міністерства оборони України

www.krula.com.ua

№43 (706)

21 – 25 жовтня 2013 року

НОВИНИ / КОМЕНТАРІ / ДОЗВІЛЛЯ / СПОРТ

Шановні читачі!

Двадцять восьмого жовтня 2014 року відзначатиметься 70-а річниця визволення України від німецько-фашистських загарбників. Беручи до уваги значущість цієї дати, редакційна колегія "Крил України" започатковує рубрику, присвячену війнам-визволителям Української землі. Щоб якнайповніше висвітлити події часів Великої Вітчизняної, просимо Вас надсилати на адресу редакції світлин, фронтові листи та інші документи, які розповідають про події ваших рідних у буремні роки тієї страшною війни.

Аби залишити безцінні документи та фотографії у домашніх архівах, просимо надсилати в редакцію, по можливості, їхні копії в електронному вигляді на адресу: krula_ukr@ukr.net. Якщо такої можливості немає, надсилайте звичайними листами на адресу: 21007 Вінниця, вул. Червоноармійська, 105, редакція газети "Крила України". Всі оригінали будуть повернуті. Довідки за тел.: (0432) 59-62-26, (067) 587-02-96.

**З повагою головний редактор
Микола Поплавський.**

– Сбивать самолеты противника – это не подвиг. Это, так сказать, обязанность истребителей. Наши будни... А вот что ты видел?..
– В бою?
– Ну да.
– ...Ну так что вы все-таки видели? Как же вы не заметили! Мы же сегодня над моей Украиной дрались!
– А как тут заметишь?
– Те же поля, дороги, села...
– З нет! А воздух – другой. А небо – голубее и земля – зеленее..."
"В бой идут одни "старики".

28 ЖОВТНЯ – День визволення України

Знову за штурвалом Міґа...

▶ 7 стор.

Амет-Хан Султан: "Орел не помирає на землі"...

▶ 6 стор.

35-метровий портрет Гагаріна потрапив до Книги рекордів України

▶ 2 стор.

ПЕРЕДПЛАТА

Крила України

Видання можна передплатити на будь-який термін у всіх відділеннях зв'язку. У каталозі видань України на 2013 рік передплатний індекс – 22242 на сторінці 60.

Оплата здійснюється платіжним дорученням (для колективних передплатників) та поштовою переказом (для індивідуальних передплатників).

Вартість передплати на 2014 рік:

71 грн. 04 коп. – на 1 рік.; 5 грн. 92 коп. – на 1 міс.
35 грн. 52 коп. – на 6 міс.; Вартість одного примірника –
17 грн. 76 коп. – на 3 міс.; 1 грн. 37 коп.

Гаряча лінія

"Крила України"

(0432) 596-048

ЗС України отримують перші КраЗи "Спецназ" у 2013

У переддень свого професійного свята військові автомобілісти отримали хорошу новину – Збройні Сили України поповняться першими вантажними автомобілями КраЗ "Спецназ" 4x4 вже цього року.

Зі слів начальника відділу реалізації ПАТ "Авто КраЗ" Дмитра Саласнюка, Збройні Сили України отримують перші три автомобілі КраЗ "Спецназ" колісної формули 4x4.

Нові автомобілі в першу чергу призначені для заміни застарілих Урал-4320, КамАЗ-4310 та їх модифікацій, а також для підвищення рівня уніфікації військової автомобільної техніки та бойової готовності військових частин видів Збройних Сил України.

Таким чином базовими вантажними платформами у Збройних Силах України стали багатоцільовий повнопривідний автомобіль КраЗ-6322, поставлений на

озброєння в 2008 році, і новий КраЗ-5322.

КраЗ-5233ВЕ "Спецназ" – універсальний повнопривідний автомобіль високої прохідності, розроблений для своєчасної доставки особового складу армійських частин, підрозділів особливого призначення та миротворчих сил ООН, буксирування гарматних систем калібром до 152 міліметрів, автотранспортних і спеціалізованих причепів по всіх типах доріг і бездоріжжю.

В автомобілі встановлений силовий агрегат у складі ярославського мотора ЯМЗ-238 ДЕ2 потужністю 330 к.с., однодискового зчеплення MFZ-430 і збільшеною

До Дня автомобіліста і дорожника

9-ступеневою коробкою перемикання передач компанії "Eaton Fest Gear". Люк, що відкривається, встановлений в даху кабіни з правого боку та пристосований для встановлення автоматичної стрілецької зброї. Крила і капот мають протиковзке покриття.

Товариші генерали, адмірали, офіцери, сержанти, курсанти і солдати, мічмани і матроси, працівники

Збройних Сил України!
Шановні ветерани і працівники тилу!
Шановні громадяни!

Вітаю Вас із 69-ю річницею визволення України від німецько-фашистських загарбників!

Сьогодні ми висловлюємо нашу любов та вдячність воїнам Великої Вітчизняної війни і низько вклоняємося перед подвигом наших ветеранів, які здобули перемогу у найбільш кривавій війні людства. Їх героїзм та мужність, любов до рідної землі, вірність військовій присязі, незламний дух завжди буде взірцем для молодого покоління захисників Вітчизни.

Бажаю кожному з нас бути гідними спадкоємцями кращих традицій воїнів – переможців фашизму, ділом підтверджувати вірність славним традиціям усіх оборонців рідної землі. Їх слава – безсмертна, а доблесть і майстерність – наша наснага у побудові сильних, сучасних і професійних Збройних Сил вільної і процвітаючої України.

**Міністр оборони України
Павло Лебедєв.**

ЗІ ШТАБ-КВАРТИРИ НАТО:

Україна — важлива складова у процесі підтримання миру та стабільності у світі

23 жовтня, у Брюсселі під головуванням Генсека НАТО Андреса Фог Расмуссена відбулося засідання Північноатлантичної ради на рівні міністрів оборони з країнами-контрибуторами операції Міжнародних сил сприяння безпеці в Ісламській Республіці Афганістан (МССБ). У засіданні взяла участь делегація України на чолі з Міністром оборони України Павлом Лебедєвим.

Під час засідання були обговорені питання оперативної обстановки та безпекової ситуації в Афганістані, економічної та політичної ситуації, стану передачі повноважень за безпеку в країні до Афганських національних сил безпеки та подальшого нарощування їх боездатності, а також підготовки до президентських виборів у 2014 році. У контексті підготовки майбутньої місії в Афганістані "Рішуча підтримка" учасники заходу обговорили та схвалили Стратегічну оцінку місії, розроблену військовим командуванням Альянсу.

У свою чергу, Міністр оборони України повідомив, що український персонал продовжуватиме свою діяльність в Афганістані з оптимізацією його чисельності та уточненням спеціалізації відповідно до визначених оперативних

вимог і домовленостей з партнерами по коаліції.

– Хочу запевнити, що Україна й надалі залишатиметься надійним партнером НАТО у справі підтримання миру та стабільності у світі, – зазначив очільник українського військового відомства.

Під час свого перебування у Брюсселі Міністр оборони України Павло Лебедєв також провів робочу зустріч із заступником Генерального секретаря НАТО Александром Вершбоу. Заступник керівника Альянсу щиро подякував за активну участь українських військових у заходах з підтримання миру під проводом Альянсу, зокрема нещодавнє приєднання фрегата "Гетьман Сагайдачний" до операції з протидії піратству "Океанський щит", та висловив сподівання, що Україна й надалі залишатиметься надійним парт-

нером НАТО у забезпеченні миру і стабільності в Європі та світі.

У рамках візиту до штаб-квартири НАТО Павло Лебедєв провів низку двосторонніх зустрічей з міністрами оборони країн-членів Північноатлантичного Альянсу. Так, з міністрами оборони Польщі Томашом Семоняком та Литви Юозасом Олекасом були обговорені перспективи подальшої співпраці в оборонній галузі,

зокрема щодо створення спільної литовсько-польсько-української бригади ЛИТПОЛУКРБРИГ, у спілкуванні з Міністром оборони Італії Маріо Мауро йшлося про пріоритетні напрямки двостороннього оборонного співробітництва та взаємодію миротворчого персоналу України й італійського контингенту у провінції Герат на заході Афганістану тощо.

Міноборони ініціює проведення практичного тренінгу для журналістів, котрі працюють у кризових регіонах світу

На виконання ініціативи Президента України та в рамках програми Головного управління прес-служби та комунікацій Адміністрації Президента України "Відкрита розмова", Міноборони України розробило та проведе курс підготовки українських журналістів, котрі працюють у кризових регіонах світу, "Школа військової журналістики". Про це 22 жовтня під час семінару "Відкрита розмова" повідомила помічник Міністра оборони України з питань зв'язків з громадськістю Леся Башняк.

– Програмою заходу передбачено практичне навчання виживанню в екстремальних умовах і поведінці під час військових дій. Курс спрямований на журналістів, які працюють у кризових регіонах світу. Ми також запрошуємо до участі всіх журналістів, які захоплюються подібною діяльністю та тематикою. Фактично це – триденний семінар з виїздом у навчальний військовий центр, який планується у травні наступного року, – зазначила Леся Башняк.

Для проведення практичного курсу попередньо розглядається

240-й Центр підготовки військ 8-го армійського корпусу СВ ЗС України, що на Житомирщині. Журналістів навчатимуть виживанню в польових умовах: як поводитися в зоні бойових дій, вони на практиці оволодівають навичками поведінки під час "бойових дій", "обстрілу", "терорактів", "вибухів", "пожежі", знаходять їжу і безпечне місце дислокації, фільтрувати воду та іншими навичками, які можуть знадобитися в кризових регіонах світу. Також під час одного з етапів журналісти оволодівають навичками самозахисту.

35-метровий портрет Гагаріна потрапив до Книги рекордів України

Близько тисячі балончиків фарби і більше сорока відтінків кольорів знадобилось для гігантського портрету Юрія Гагаріна у Харкові. Символічно, що з'явився він на проспекті, який носить ім'я першого космонавта. Портрет, який вуличні художники створили на фасаді 14-поверхівки, потрапив до Книги рекордів України як найбільше графіті в країні. Висота малюнка склала 35,25 метра, ширина – 12,81 метра, площа – 451,55 квадратних метрів.

Це досягнення зафіксували 12 жовтня представники Національного реєстру рекордів України і зазначили, що побити рекорд буде складно. "Якщо бажаючи і знайдуться, то їм доведеться малювати на 16- або 24-поверхових будівлях", – підкреслив представник Книги рекордів України.

Бажання зробити фотореалістичний портрет таких масштабів у художників було вже давно, та реалізувати його вдалось тільки тепер. Робота над створенням графіті тривала із

початку жовтня.

– Саме місце підказало, що тут має бути, – розповів головний художник проекту Андрій Пальваль. – Логічно, що на проспекті Гагаріна буде намальований перший космонавт. Зображення має фотографічну точність, тому напису "СССР" на шоломі немає. Люди нас часто запитують про це, а я їм пояснюю, що під час першого польоту в космос цих літер на шоломі не було. Напис з'явився пізніше, коли виникла необхідність заявити про політ на увесь світ.

Над проектом працювало четверо людей. Оскільки усі роботи виконувались на великій висоті і з використанням пожежної вишки, робота замість чотирьох днів розтягнулась аж на три тижні.

В останні дні художники виконували найскладнішу роботу – малювали лице Гагаріна.

– Передати емоції і правильно зобразити риси обличчя – найважча робота для художника, – каже Андрій Пальваль. – Тут потрібно робити дуже обережно, щоб передати настрої і характер людини. Хоча найскладніше було працювати на висоті 35 метрів, адже погода зовсім не сприяла роботі – постійно були сильні пориви вітру і лив дощ.

Художники дали на портрет першого космонавта 10 років гарантії. Кажуть, саме стільки часу малюнок зберігатиме свій вигляд.

**Анастасія Олехнович.
"Крила України".**

ПРОФЕСІЙНЕ СВЯТО

Про тих, чийе життя проходить "на колесах"...

27 жовтня в Україні відзначається професійне свято усіх, хто так чи інакше пов'язаний з автомобільним транспортом, – День автомобіліста і дорожника.

У Повітряних Силах Збройних Сил України є дві великі й потужні військові частини, а по суті – з'єднання, утворені свого часу з чималої кількості раніше окремих частин, для яких це свято є професійним. Одна з цих частин – Об'єднаний центр матеріально-технічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України, особовий склад якого займається в першу чергу перевезеннями. Друга – Об'єднаний центр електрогазового та автотехнічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України, фахівці якого приймають автомобільну й спеціальну техніку на зберігання, ремонтують її, а також видають до військових частин-експлуатантів. Саме ці потужні Центри, якими керують полковник Костянтин Єлізаров та заслужений працівник транспорту України полковник Ярослав Лерман, і є 27 жовтня так би мовити головними винуватцями події!

Продовження на 4-5 стор.

ОГОЛОШЕННЯ

"Товарна біржа "Земельно-Універсальна біржа" за дорученням ДП "Спецтехноекспорт" проводить конкурс з відкритістю пропонування ціни за принципом аукціону з продажу військового майна:

Місце знаходження	№ л/п	Найменування майна	Загальна кількість	Рік виготовлення	Загальна стартова ціна лота з ПДВ в грн.
в/ч А2365 смт. Вакулечук	1.	Агрегат опалювання парів промислових стоків 11Г427	1 шт.	1987	139097,00
	2.	Агрегат опалювання парів промислових стоків 11Г426	2 шт.	1980,1987	

Для участі в конкурсі претендентам потрібно подати: заяву на участь у аукціоні за встановленою формою, нотаріально посвідчені копії установчих документів, ліцензію на право здійснення відповідної діяльності, довіреність на участь особи в аукціоні, платіжні документи про сплату реєстраційного внеску.

Для участі в аукціоні необхідно сплатити ТБ "Земельно-універсальна біржа" р/р № 26009131461001 ПАТ КБ "Надра" м.Київ, Центр, МФО 380764, код 34284967 реєстраційний внесок в сумі 150 грн.

Заяви та відповідні документи приймаються по 28 жовтня 2013 року включно (до 18.00) за адресою: м.Київ, вул.Артема, 1-5, оф.509, ТБ "Земельно-універсальна біржа". Довідки за тел.: (044) 272-34-99.

З питань ознайомлення з об'єктом продажу звертатись до ДП "Спецтехноекспорт" за адресою: Московський пр.7, м.Київ, 04073, Україна. Телефон для довідок ДП "Спецтехноекспорт": 044-568-52-87 (робочі дні тижня з 9 до 18 год.)".

З ПЕРШИХ ВУСТ

Віктор Янукович:

“Регіональний економічний форум у Києві має стати позитивним сигналом для Вільнюського саміту”

Регіональний економічний форум у Києві, який відбудеться в рамках Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ), повинен дати позитивний сигнал для Вільнюського саміту “Східного партнерства”, на якому Україна планує підписати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом. Про це Президент України Віктор Янукович сказав під час зустрічі з Виконавчим головою Всесвітнього економічного форуму Клаусом Швабом.

“Дуже важливо, що цей форум відбудеться фактично напередодні проведення Вільнюського саміту. Саме на Вільнюському саміті ми очікуємо, що буде підписана Угода про асоціацію одночасно з угодою про всеохоплюючу зону вільної торгівлі. Для нас дуже важливо, щоб український регіональний економічний форум Всесвітнього економічного форуму дав відповідний сигнал на Вільнюс, і це також було б важливою складовою для прийняття позитивного рішення”, – сказав Віктор Янукович.

Він зазначив, що сьогодні триває величезна робота з підготовки до проведення в Україні регіонального економічного форуму. “Створено 88 груп, у яких зібрані кращі світові фахівці, експерти, політологи, економісти, котрі сьогодні готують пропозиції за різними напрямками”, – сказав Глава держави.

За словами Президента, дискусія на київському форумі буде корисною для України. Водночас, на переконання Віктора Януковича, ця дискусія повинна бути продовжена на Давоському форумі. “Ми добре усвідомлюємо, що рекомендації Давоського економічного форуму для України будуть дуже важливі як для держави, яка сьогодні входить до тридцяти найбільших експортерів у світі. Українська економіка має дуже багато болевих точок, пов’язаних зі світовою економічною кризою”, – сказав Глава держави.

Він нагадав, що завдяки тим реформам, які проводяться в

Україні з 2010 року, владі вдається стримувати негативні процеси в економіці. У цьому контексті Президент наголосив на важливості співпраці України із Всесвітнім економічним форумом.

Виконавчий голова Всесвітнього економічного форуму Клаус Шваб, у свою чергу, привітав рішучість Президента у проведенні реформ. “Нинішня глобальна ситуація, економічний клімат у світі не сприяють проведенню таких реформ. На цьому етапі реформи представляють більше складнощів, ніж переваг, тому я високо оцінюю ті зусилля, які Україна здійснює на шляху реформування”, – сказав Клаус Шваб.

Він додав, що започатковані реформи для України є необхідними з огляду на те, яке місце наша країна планує посісти у глобальній економічній системі.

Клаус Шваб подякував Віктору Януковичу за підтримку у спільній роботі. “Для нас важливо представити нашу доповідь і пропозиції на засіданні, яке відбудеться 5-6 лис-

топада в Києві”, – зазначив він.

За словами Виконавчого голови ВЕФ, спільна робота над реформами в Україні є потужним сигналом і в контексті підписання Угоди про асоціацію з ЄС та ЗВТ. “У цьому плані Давос стане тією платформою, де можна буде представити наші спільні напрацювання. Це початок довготривалого, перспективного процесу для того, щоб Україна подолати свій перехідний період під Вашим керівництвом. Програма наших реформ сприятиме тому процесу, який розпочнеться після підписання Україною Угоди про асоціацію та ЗВТ”, – сказав Клаус Шваб.

“Я розглядаю нинішню зустріч, заходи у Вільнюсі та подальші заходи у Давосі як можливість посилити той бренд, який ми спільно створюємо, з тим, щоб залучити до України прями іноземні інвестиції, і те, що після підписання Угоди про асоціацію Україна стане важливим партнером не лише для європейських країн, а й в усьому світі”, – додав він.

СПІВРОБІТНИЦТВО

Україна і Хорватія співпрацюватимуть у військово-промисловій галузі

Хорватія і Україна будуть зміцнювати своє співробітництво в авіаційній і бронетанковій сфері. Так напередодні свого візиту до Хорватії Міністр оборони України Павло Лебедєв окреслив основні напрямки співпраці військових відомств.

На даний момент Україна бере активну участь у процесі модернізації Військово-повітряних сил і ППО Хорватії.

Згідно з інформацією державної компанії “Укрспецекспорт”, яку вона опублікувала у своєму прес-релізі, українська сторона проведе ремонт і модернізацію семи літаків МіГ-21 ВПС і ППО Хорватії і продасть додатково ще 5 МіГ-21, які є власністю ДП “Одеський авіаційний завод”.

Також “Укрспецекспорт” виграв тендер на ремонт шести вертольотів Мі-8 і Мі-17 хор-

ватських збройних сил, про що повідомили в прес-службі держпідприємства. Додатково підписано угоди про підготовку кадрів для технічного обслуговування і ремонту військово-транспортних вертольотів у Хорватії.

Українська сторона також зацікавлена у співпраці в галузі танкобудування. Фахівці конструкторського бюро імені Морозова готові надати цікаві рішення для удосконалення основних бойових танків М-84 і брати участь у їх модернізації.

ДК “Укроборонпром” бере участь у “Naval & Defence 2013”

ВИСТАВКА ЗБРОЇ

ДК “Укроборонпром” представляє Україну на Міжнародній виставці морської і оборонної промисловості “Naval & Defence 2013”, яка триває з 22 по 25 жовтня у місті Пусані (Корея).

В об’єднаній експозиції “Укроборонпрому” беруть участь підприємства, що входять у сферу управління Концерну: ДП “Науково-виробничий комплекс газотурбобудування “Зоря”-“Машпроект”, ДП “Феодосійська суднобудівна компанія “Море”, Херсонський державний завод “Палада”, ПАТ “Завод “Фіолент”, ДК “Укрспецекспорт”.

На стенді “Укроборонпрому” представлені моделі десантного корабля на повітряній подушці

“Проект 958”, броньованого катера “Гюрза”, газотурбінного двигуна ГТД UGT 25000, головного газотурбінного агрегату ГГТА М-35 і головного газотурбінного агрегату МТ-70П.

Для більш повного ознайомлення з продукцією і перспективними розробками підприємств оборонно-промислового комплексу України відвідувачам та учасникам виставки запропоновано широкий вибір інформаційних і рекламних матеріалів.

ВІДЛУННЯ СВЯТА

Авіації Військово-Морських Сил України – 20 років

У Військово-Морських Силах України урочисто відзначили 20-у річницю створення морської авіації. Основні заходи, присвячені цій події, відбулись у селищі Новофедорівка Сакського району АР Крим. Привітати морських льотчиків з ювілеєм прибули представники Командування ВМС Збройних Сил України, районної адміністрації, ветерани, члени сімей військовослужбовців і численні гості з різних куточків країни та з-за кордону.

Під час урочистостей з нагоди ювілею морські авіатори з вдячністю згадали усіх тих, хто протягом двох десятиліть очолював морську авіацію флоту. Серед

них – перший командувач авіації – заступник командувача ВМС України з авіації генерал-майор Микола Воловін, начальник штабу – перший заступник коман-

дувача авіації ВМС генерал-майор Віктор Титаренко та багато інших.

Виступаючи перед присутніми, тимчасово виконуючий обов’язки командувача ВМС віце-адмірал Сергій Єлісєєв зазначив, що керівництво Міністерства оборони та Збройних Сил України вживає рішучих заходів із відновлення авіаційної техніки та забезпечення підготовки льотно-го складу. Зокрема, цього року проведені випробування, і вперше в новітній історії вітчизняної морської авіації впроваджено унікальне десантне обладнання вертольота Мі-14, що значно збільшує його бойовий потенціал з десантування особового складу. Активізовано роботи з підтримання технічної готовності та від-

новлення авіаційного парку за рахунок виконаних капітальних ремонтів, регламентних та контролюючо-відновлювальних робіт на літаках і вертольотах. У листопаді поточного року морські авіатори планують отримати з заводу ще один відремонтований вертоліт Ка-27.

– Останніми роками вдалося збільшити інтенсивність підготовки льотного складу. Після тривалої перерви розпочато освоєння таких видів підготовки, як бойове застосування авіаційних засобів ураження по морських цілях і виконання польотів з палуби корабля. Середній наліт льотного складу збільшено до 45 годин, за останні два роки підготовлено на 1 і 2 клас 12 льотчиків

і 8 штурманів, – відзначив віце-адмірал Сергій Єлісєєв. – Сьогодні кращі льотчики і техніки бригади на чолі з командиром загону майором Олександром Сурайкіним у складі національного контингенту несуть бойову службу у центральній частині Аденської затоки в рамках виконання операції “Океанський щит” на борту фрегата “Гетьман Сагайдачний”.

Присутні на святі мали можливість побувати на показі авіаційної техніки морської авіаційної бригади, оглянути експозиції Музею бойової слави Новофедорівки в Культурному Центрі та оглянути виставку моделей літальних апаратів.

Сергій Осипов.

Повідомляємо, що у №29 “Крила України” за 15-19 липня 2013 року (стор.7) у матеріалі “Державне майно треба повернути” під авторством старшого прокурора Вінницької прокуратури з нагляду за додержанням законів у військовій сфері В. Музики допущено неточність. У першому абзаці фразу “...виявлено

факти незаконного відчуження державного майна посадовими особами Вінницької філії Концерну “Військторгсервіс...” слід читати наступним чином: “...виявлено факти незаконного відчуження державного майна посадовими особами філії управління Західного оперативного командування Концерну “Військторгсервіс”.

Про тих, чиє життя

Мільйони кілометрів пройдених шляхів

Об'єднаний центр матеріально-технічного забезпечення – частина молода. 31 жовтня цього року її особовий склад відзначає 7-у річницю від дня створення. Дев'ять колись окремих військових частин стали основою Центру, який, відповідно, увібрав у себе все краще від кожної з них – історію, традиції та висококласних фахівців.

У 2006 році до складу новоствореної частини увійшли авіаційно-технічний склад, база вимірювальної техніки, автомобільна база забезпечення, а також склад пально-мастильних матеріалів та лабораторія ракетного палива та пального, розташовані на Вінниччині. А у 2007 році до них приєдналася дислокована на Київщині метрологічна лабораторія, батальйон матеріально-технічного забезпечення на Хмельниччині та підпорядкована база авіаційно-технічного забезпечення на Кіровоградщині.

Всі підрозділи військової частини мають свою славетну історію. Автомобільний батальйон був створений у буремному 1941 році та брав активну участь у бойових діях на фронтах Великої Вітчизняної війни. Авіаційно-технічні склади та склад пального й мастильних матеріалів були сформовані у далекому 1944 році, а база метрологічного забезпечення зенітних ракетних та радіотехнічних військ розпочала своє існування у 1960 році. Тому особовий склад підпорядкованих підрозділів є продовжувачами славних традицій попередніх поколінь захисників Вітчизни.

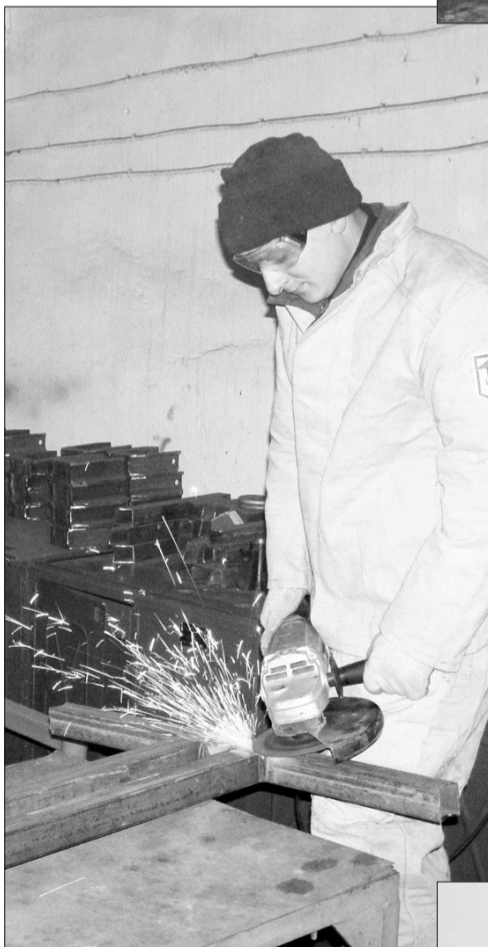
За цей досить незначний час особовий склад Об'єднаного центру пройшов нелегкий шлях становлення та розвитку і на сьогодні виконує надзвичайно великий обсяг завдань. Адже на нього покладено організацію всебічного матеріально-технічного забезпечення військових частин Повітряних Сил ЗС України.

За час існування військової частини вантажообіг складів вій-

Об'єднаний центр матеріально-технічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України, яким командує полковник Костянтин Єлізаров, це – основна військова частина всебічного матеріально-технічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України.

ської частини склав понад 56900 тонн вантажів, серед яких більше 50000 тонн – це пально-мастильні матеріали, і понад 6900 тонн – авіаційно-технічне майно.

В інтересах Повітряних Сил водіяма автомобільного батальйону та взводу матеріального забезпечення перевезено близько 830 тисяч тонн вантажів, із яких майже 73000 тонн склали авіаційні засоби ураження та 12000 тонн – паливно-мастильні матеріали. При цьому загальний пробіг автомобільної техніки складає на сьогодні близько 1 мільйона

445 тисяч кілометрів. Кращими водіяма військової частини є старші сержанти Петро Кравець та Олександр Якушев, а також сержант Тарас Телінський.

Метрологами Об'єднаного центру матеріально-технічного забезпечення щорічно обслуговується понад сто військових частин та установи більше ніж у півсотні гарнізонах. Відкалібровано (повірено) близько 100000, а відремонтовано 10550 одиниць засобів вимірювальної техніки. Кращі фахівці-метрологи Об'єднаного центру – це майор Руслан Шмирко, капітан Олександр Нікітін, працівники Збройних Сил України Олександр Литвишко, Ірина Гришук та Наталія Рейда.

Лабораторія ракетного палива та пального під керівництвом капітана Костянтина Лутченка щорічно проводить понад 500 умовних аналізів якості пального.

Особовий склад військової частини бере участь у підготовці проведення практично всіх навчань, які відбуваються із залученням частин та підрозділів

ної люті та сніжної зими. Екіпажі у складі прапорщика Юрія Дукова, старшого солдата Юрія Грищука, старшого солдата Сергія Тимошука та солдата Андрія Ясинецького на шнекороторному снігоочиснику ДЕ-210А на базі автомобіля ЗІЛ-131, провівши на засніжених шляхах 55 мотогодин, звільнили від снігових куч-

МіГ-29 та Л-39.

На виконання плану проведення організаційних заходів у військової частині протягом поточного року переміщено понад 400 одиниць автомобільної та спеціальної техніки, а також більше 1000 тонн майна. Кращими фахівцями авіаційно-технічної служби у центрі по праву вважа-

гур десятки й десятки кілометрів доріг районного значення, тим

ються майор Олег Порохня, прапорщик Михайло Бадіка, працівники Збройних Сил України Юрій Байдюк та Володимир Водяний.

Варто зазначити, що традиційною є й співпраця з органами місцевого самоврядування. Тож не дивно, що не так давно, у 2010 році, командир частини полковник Костянтин Єлізаров став Людиною року серед представників силових структур та, відповідно, лауреатом обласної дошки пошани "Праця і звитяга Вінничан".

Об'єднаний центр матеріально-технічного забезпечення – частина, повторюся, досить молода. Втім, ті обсяги робіт, які щодня виконуються фахівцями авіаційно-технічної служби, служби паливно-мастильних матеріалів, воїнами-метрологами, автомобілістами, іноді навіть вражають. Вони спроможні виконати покладені на цю військово-частину завдання із всебічного матеріально-технічного забезпечення військових частин Повітряних Сил ЗС України у повному обсязі.

Олексій Тригуб.
"Крила України".

Повітряних Сил Збройних Сил України.

Крім того, військовослужбовці Об'єднаного центру виконували завдання з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в Алчевську, Новобогданівці, Могилів-Подільському. Значний обсяг робіт фахівцями військової частини було виконано під час цьогоріч-

самим відновивши нормальну життєдіяльність у багатьох населених пунктах.

Також у поточному році особовим складом військової частини налагоджено виробництво авіаційно-технічного майна – спеціальних пристроїв для ремонту та обслуговування авіаційної техніки, чохлів для літаків

проходить “на колесах” ...

Автомобільні “ескулапи”

Об'єднаний центр електрогазового та автотехнічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України, яким ось уже чимало років керує заслужений працівник транспорту України полковник Ярослав Лерман, є частиною, без роботи особового складу якої автомобільна та спеціальна техніка, що є на озброєнні частин та підрозділів Повітряних Сил, не могла б експлуатуватися. Адже немає нічого вічного, і особливо це стосується будь-яких технічних засобів, а саме тут, у цій частині, техніку ремонтують та вдихають у неї друге життя.

Об'єднаний центр електрогазового та автотехнічного забезпечення також свого часу було сформовано на базі декількох військових частин. І хоча це відбулося 9 років тому, у 2004-му, а статус Об'єднаного центру має ще менше, з 2008 року, втім, відлік свого існування автомобілісти-ремонтники ведуть від дня створення найстарішої з частин, що увійшли до складу Центру. Це, до речі, й найбільша частина, яка колись мала статус Центральної бази аеродромної техніки. Вона формувалася влітку грізного 1943-го, як 710-й фронтний склад авіаційних боєприпасів Карельського фронту. Тож минулого року Об'єднаний центр електрогазового та автотехнічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України відзначив свій 70-річний ювілей.

У 2004 році на фондах Центральної бази аеродромної техніки, Центральної бази зберігання техніки та окремого ремонтно-відновлювального батальйону було створено Центр електрогазового та автотехнічного забезпечення. Два роки по тому до її складу було включено колишній киснедобувний завод – поїзд, який раніше перебував у складі Дальньої авіації з базуванням на Київщині. До складу Центру він увійшов як відділ видобутку газів, зберігання киснедобувної та криогенної техніки.

У 2008 році Центр було реформовано в Об'єднаний центр електрогазового та автотехнічного забезпечення. А наступного року до його складу влилися ще дві окремі раніше частини – окремий ремонтно-відновлювальний батальйон на Одещині, який донедавна був комендатурою охорони та обслуговування 60-го корпусу ППО, та колишній 499-й військовий завод на Львівщині, який, увійшовши до складу Об'єднаного центру, став базою ремонту, діагностики, зберігання спеціальної та автомобільної техніки. Так само, до речі, називається сьогодні й колишній рембат на Одещині.

Отже, нинішній Об'єднаний центр елек-

трогазового та автотехнічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України – це потужний військовий організм, сформований на базі шість військових частин. По суті – це з'єднання з великим спектром різноманітних завдань. І, напевно, одними із найголовніших серед них є прийом, ремонт, утилізація, зберігання й видача у війська автомобільної та спеці-

льної техніки, а також окремих вузлів і агрегатів до неї.

У минулі роки військові частини, що стали складовими Об'єднаного центру електрогазового та автотехнічного забезпечення Повітряних Сил Збройних Сил України, традиційно посідали перші місця у своїх об'єднаннях та виді Збройних Сил. Пальму першості тримає цей великий колектив, очолюваний заслуженим працівником транспорту України полковником Ярославом Лерманом, і сьогодні. Додамо визнання заслуг колективу Об'єднаного центру є звання кращого серед частин логістики Пові-

тряних Сил Збройних Сил України в 2008 році та кращої частини автотехнічного забезпечення в 2009 та 2010 роках. А за підсумками 2011 та 2012 навчальних років частина знову була визнана кращою серед частин логістики Повітряних Сил Збройних Сил України.

Інтенсивним та напруженим видався для частини і 2013 навчальний рік. Особовим складом частини прийнято на зберігання 1044 одиниці техніки та 725 тонн майна, видано у військові частини 373 одиниці техніки та 52 тонни майна, законсервовано 254 одиниці техніки та 40 тонн майна, розбраковано 381 одиницю техніки та 753 одиниці агрегатів, здано 1840 тонн чорного та 63 тонни кольорового брухту.

Також протягом цього року не припинялися роботи з будівництва та обладнання нових виробничих та інших приміщень. Так, обладнано 4 стоянки для зберігання позаштатної автомобільної техніки загальною місткістю на 250 одиниць.

Ремонтно-відновлювальними базами автомобільної та спеціальної техніки вико-

дима Римарева, заступника командира взводу молодшого сержанта Олександра Сікайла та механіка ремонтного взводу старшого солдата Івана Лукішу.

Об'єднаний центр електрогазового та автотехнічного забезпечення Повітряних Сил продовжує лагодити автомобільну та спеціальну техніку, вік якої давно перетнув двадцяти-, а подекуди – й сорокарічний рубіж. Іноді автомобілісти-ремонтники

нано 27 середніх та 24 поточних ремонти автомобільної техніки, 16 середніх ремонтів засобів наземного забезпечення польотів, 32 капітальних ремонти агрегатів, з яких 19 – це капітальні ремонти двигунів. Також цього року було виготовлено 1012 комплектів номерних знаків.

Як розповів заступник начальника Центру з виховної роботи підполковник Олександр Коблюк, досягнуті успіхи, як і завжди, є результатом наполегливої праці всього колективу. Та все ж, як і будь-коли, є кращі. Серед них командування частини називає начальника відділення майора Олександра Бабка, начальника цеху майора Володимира Богословського, техника відділення прапорщика Олександра Шкабу, начальника складу прапорщика Олександра Мельника, техника цеху старшину Анатолія Гуменчука, начальника сховища старшого сержанта Ва-

роблять справжні дива, повертаючи до життя й, відповідно, до строю, настільки, здавалося б, розбиті й старі машини, що тільки диву даєшся!.. А особливою любов'ю озерненців (а саме в Озерному, що під Житомиром, дислокується штаб та найбільша технічна територія частини), і особливо – командира, полковника Ярослава Лермана, користується техніка з розряду “ретро”. Золоті руки майстрів, які служать та працюють у військовій частині, відновлюють та лагодять автомобілі, які зійшли з конвеєрів радянського автопрому півстоліття тому й навіть раніше. Так, наприклад, декілька років тому було відновлено легендарну “полугорку”, і озерненський ЗіС-5 бере участь у парадах військ на честь Дня Перемоги на Хрещатику.

Втім, останнє – це, так би мовити, хобі командира та його однодумців з числа підлеглих, і вони насправді мають на це право, адже основна робота фахівцями Об'єднаного центру виконується взірцево та у точно визначені терміни.

Амет-Хан Султан: “Орел не помирає на землі”...

Курортна Алупка – невеличке кримське містечко поблизу Ялти, що притулилося до величної Ай-Петрі та сходинками спускається аж до самого Чорного моря, залишаючи кілька невеликих смужок-пляжів. Туристи, що літньої пори складають значну частину населення південного узбережжя Криму, та й корінні кримчани знають Алупку за величним палацом графів Воронцових та прилеглим до нього парком. Саме сюди веде більшість туристичних маршрутів.

Проте для авіаторів колишнього Радянського Союзу Алупка, перш за все, – батьківщина Амет-Хана Султана – ушанованого радянського льотчика, за свою звитягу на фронтах Великої Вітчизняної та у мирній праці удостоєного багатьох найвищих державних нагород. Музей цього визначного сина кримськотатарського народу розташований на одній з вулиць, хвилини за 10 неспішною ходьби від центру міста. Вирізати його з-поміж інших будинків просто: поруч з будівлею стоїть виконаний у натуральну величину макет бойового літака Ла-7, на якому в роки Великої Вітчизняної бив ворога двічі Герой Радянського Союзу Амет-Хан Султан та макет першої радянської крилатої ракети КС-1, який дав “путівку в небо” заслужений льотчик-випробувач СРСР, лауреат Сталінської премії.

Видатний льотчик завжди був гордістю кримськотатарського народу. Проте за радянської влади, котра в травні 1944 року раптом оголосила цілий народ зрадником та відправила сотні тисяч його представників у вигнання у далеку Середню Азію, годі й було говорити про національну належність Амет-Хана Султана, та його вшанування на батьківщині, в Криму. Ставили пам’ятники видатному герою та називали в його честь школи та вулиці в інших містах колишнього Радянського Союзу.

Батько героя, Султан Амет Хан, за національністю ланець, ще в юнацькі роки покинув село Цовкра в Дагестані і переїхав в

Хана Султана. В Алупці у 1993 році у міському Будинку культури зусиллями активісти національного кримськотатарського руху Мухтерем Тефіде була створена кімната-громадський музей Амет-Хана Султана. Так почалося повернення пам’яті про видатного героя на його рідну землю.

Завдяки діяльності громадського активіста Віктора Баженова та шкільного това-

реша двічі Героя Радянського Союзу майор Амет-Хан Султан. Згодом вдалося знайти макет першої радянської крилатої ракети КС-1, у створенні якої роль видатного льотчика була визначальною. Стенди музейної експозиції розповідають про життя ушанованого аса. Ось він, ще зовсім маленький хлопчик, на руках у дідуса Бекира Садла. На фото поруч – шкільні друзі. На стенді, присвяченому періоду навчання у Качинській авіаційній школі, – фотографії друзів, з ким освоював бойові літаки І-153 та І-16. Поміж ними – Василь Сталін та Тимур Фрунзе.

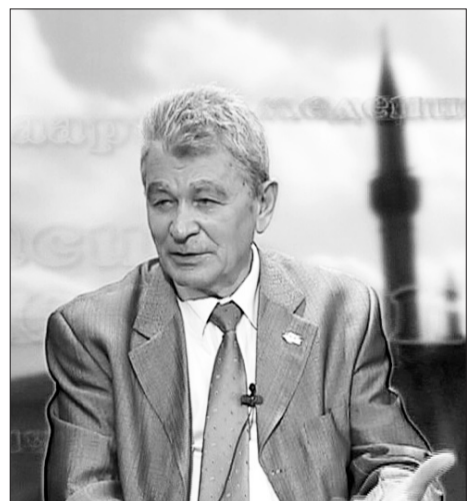
Експозиція періоду Великої Вітчизняної – це фотографії, копії документів та спогади фронтів товаришів, з ким служив у грізні воєнні роки.

Амет-Хан Султан був одним з тих небагатьох радянських льотчиків, хто підняв у небо свій літак вже 22 червня 1941 року. 4-й винищувальний авіаполк, в якому він служив, дислокувався в Молдавії. Війна для авіаторів розпочалась рано-вранці разом з розривами бомб на аеродромі. Розвідка, нальоти на ворожі позиції, знищення танкових колон... Бойові вильоти трива-

ли, поки в строю залишалися літаки. Потім – евакуація в тил, на перенавчання та переформування. На англійських “Харрікей-нах” полк з березня 1942 року захищав небо Ярославля. Саме в небі над цим містом Амет-Хан Султан отримав свою першу пе-

ремогу. 31 травня, витративши весь боезапас, він прийняв рішення будь-якою ціною не допустити прориву ворога до центру міста. Різким ударом лівого крила свого винищувача знизу по оперенню ворожого бомбардувальника Ю-88 радянський льотчик завершив його політ. Літаки миттєво запалили. Амет-Хан вистрибнув з парашутом. Це був один з небагатьох випадків, коли радянський льотчик залишився живий після тарану ворожого літака. Подвиг спостерігали тисячі жителів Ярослав-

ля. Так в бою були отримані найвищі нагороди: іменний годинник від городян та перший орден Леніна.

А війна продовжувалася. На Як-1 Амет-Хан бере участь у визволенні Воронежа, а з серпня 1942 року на Як-7Б – у Сталінградській битві. Сталінград став знаковим в бойовій біографії льотчика. Знищені ним особисто та в групах ворожі літаки один за другим падали на землю. Із зростанням бойової майстерності зростало й визнання. На той час для протидії німецьким асам за ініціативи командувача 8-ї повітряної армії генерал-лейтенанта Тимофія Хрюкіна було сформовано частину з краєвих радянських асів Південно-Західного фронту. Невдовзі Амет-Хан Султан став командиром 3-ї ескадрильї полку. В цій авіаційній частині, що стала однією з найславетніших в ВПС Радянської армії, він служив до кінця війни. 9-й гвардійський винищувальний Одеський Червонопрапорний орден Суворова авіаційний полк виховав 28 Героїв Радянського Союзу, а 4 його льотчиків удостоєні цього звання двічі. Серед бойових побратимів – Д.Лавніненок та П.Борисов, котрі приходили на допомогу не тільки у воєнному небі.

Під час святкування визволення Донбасу Амет-Хан Султан пообіцяв пригостити бойових товаришів найсмачнішими в світі персиками, як тільки визволять його рідну Алупку. 9-го травня 1944 року радянський прапор замайорів над Севастополем. Крим став Радянським. І друзі пригадали кримчанину його обіцянку. В Алупку 12 травня льотчики їхали на двох автомобілях. Два дні святкувань – купання в морі, прогулянки Воронцовським парком, промайнули наче одна мить. Звичайно, персиків не було. Та був виноград, вино та щира радість жителів міста, котрі бачили своїх визволителів-героїв, і поміж них – їх земляк: льотчик, командир ескадрильї, майор, Герой Радянського Союзу.

**Продовження в наступному номері.
Віктор Гедз. “Крила України”.
Фото автора.**

Алупку. І навіть незважаючи на те, що він ніколи більше не повертався в передгір’я Кавказу, а сам називав себе кримським татариним, Амет-Хан Султана вважали тут своїм національним героєм. В селі Цовкра був встановлений пам’ятник видатному льотчику, на його честь названий проспект в Махачкалі та аеропорт в столиці Дагестану, школа в місті Каспійськ. Назвали на його честь і вулицю в Ярославлі, а вже в 2010 році встановили на одній з площ пам’ятник герою. Вулиця Амет-Хана Султана є і в підмосковному Жуковському – місті льотчиків-випробувачів.

У рідній Алупці ще у 1956 році теж був встановлений бюст Амет-Хана Султана. Проте на цьому вшанування героя на батьківщині й завершилося. Лише після проголошення так званої перебудови, коли постановою Верховної Ради СРСР було повернуто добре ім’я кримськотатарському народові, що відтоді не вважався народом-зрадником, стали можливі зміни у ставленні до імені видатного льотчика і на його батьківщині. У 1988 році аероклубу в Сімферополі, в якому він у 1937 році отримав путівку в небо, присвоєно ім’я Амет-

риша двічі Героя Радянського Союзу Аїді Усеїне 5 травня 2000 року одну з площ Сімферополя названо на честь Амет-Хана Султана, на залізничному вокзалі кримської столиці, де відомий льотчик-випробувач працював після закінчення ФЗУ, було встановлено відповідну меморіальну дошку. А за рік, у 2001 році, Кабінет Міністрів АР Крим прийняв рішення про відкриття в Алупці, музею Амет-Хана Султана.

Очолив новостворюваний музей Мустафа Мустафаєв, громадський діяч та активіст, котрого вже давно захоплював життєвий подвиг видатного кримськотатарського льотчика.

– Нам надали будинок, – згадує він, – проте в ньому працювати музей не міг. Нездобро було капітальний ремонт. Ми одночасно розпочали пошук коштів на ремонт приміщення та створення музейної експозиції. Робота продовжувалася успішно в обох напрямках. У 2002 році ми продемонстрували нашу першу пересувну експозицію в одній з кімнат Сімферопольського гарнізонного Будинку офіцерів. Вона побувала у багатьох містах Криму та України, а в 2005 році, на відзначення 85-річчя з

Діалог поколінь авіаторів

Під час робочої поїздки на Полтавщину командувач Повітряних Сил Збройних Сил України генерал-лейтенант Юрій Байдак зустрівся з ветераном Великої Вітчизняної війни генерал-майором у відставці Борисом Лутиним – справжньою людиною-легендою. Він пройшов гори війни з першого і до останнього її дня, у післявоєнні роки брав участь у подіях “Карибської кризи” і сьогодні, попри свій поважний вік (91 рік), залишається активним громадським діячем, виховуючи підрастаючі покоління у кращих традиціях захисників Вітчизни.

У бесіді з командувачем виду ЗС України генерал-майор у відставці Борис Лутин висловив свої думки з приводу основних проблем соціального та іншого характеру, які існують сьогодні у військових льотчиків Повітряних Сил Збройних Сил України.

Окрему увагу Борис Васильович приділив необхідності патріотичного виховання сучасної молоді, зазначивши, що саме недоліки та помилки виховання є причиною більшості проблем, які існують в українському суспільстві, і зокрема у війську.

– Служити за гроші – це ще не все. Треба виховати у людей розуміння, що іншої Батьківщини у нас не буде. Робота із людьми важка, але вкрай необхідна справа, – зазначив ветеран.

Генерал-лейтенант Юрій Байдак, відповідаючи на запитання ветерана, розповів, що у Харківському університеті Повітряних Сил у цьому році розпочато навчання курсантів на новому легкомоторному літаку ХАЗ-30 українського виробництва. У перспективі розглядається можливість придбання необхідної кількості таких літаків для

(компенсація за найом, піднаюм житла, грошова компенсація за отримання житла), які повинні бути реалізовані, починаючи з 2014 року при умові виділення коштів на ці цілі бюджетом України, – зазначив генерал-лейтенант Юрій Байдак.

Щодо переходу до формування Збройних Сил України на контрактній основі, командувач виду ЗС України зазначив, що

цей шлях керівництвом держави визначений як незворотний та єдино можливий у сучасних умовах. Вирішення проблем фахової підготовки контрактників та їх соціально- побутових проблем буде здійснюватись в рамках Державної програми реформування та розвитку Збройних Сил України на 2013-2017 роки, якою передбачено виділення на ці цілі протягом п'яти років 130 млрд гривень.

Наприкінці зустрічі генерал-лейтенант Юрій Байдак подякував генерал-майору у відставці Борису Лутину за зустріч, а також запросив ветерана найближчим часом відвідати Харківський університет Повітряних Сил.

Роман Юрчило.

потреб навчання курсантів ХУПС. Прийнята нова триступенева система підготовки курсантів із п'ятирічним терміном навчання, яка надасть змогу збільшити наліт та якість підготовки випускників ХУПСу.

Стосовно житлової проблеми командувач повідомив, що бюджетом України на 2013 рік передбачено лише 12 млн грн. Крім того, механізми будівництва житла для військовослужбовців, які служили раніше, зараз не спрацьовують, важко реалізується питання передачі вивільнених військових містечок. Існують й інші проблеми.

– Відповідними поставами Кабінету Міністрів України передбачено вирішення житлової проблеми альтернативними шляхами

ЗУСТРІЧ З ГЕРОЕМ

Знову за штурвалом МіГа...

У Севастопольській бригаді тактичної авіації імені О. Покришкіна Повітряних Сил Збройних Сил України, що базується на Кримському півострові, побував Герой Радянського Союзу, заслужений льотчик-випробувач СРСР полковник у відставці Валерій Мігунов.

Варто зазначити, що саме Валерій Мігунов свого часу був головою групи льотного складу, яка проводила випробування винищувача МіГ-29. Наразі ці літаки перебувають на озброєнні Севастопольської бригади тактичної авіації імені О.Покришкіна, якою командує льотчик 1-го класу полковник Юлій Мамчур.

За словами командира бригади, зустріч ветерана з молодим поколінням льотчиків-винищувачів була цікава тим, що Герой Радянського Союзу, заслужений льотчик-випробувач СРСР, полковник у відставці Валерій Мігунов випробовував більше 60 типів та модифікацій літаків, серед яких – винищувачі, бомбардувальники та гордість ві-

тчизняної авіації – літаки конструкторського бюро Юрія Антонова.

– Валерій Мігунов провів у повітрі 7 тисяч 400 годин, з них 4 тисячі 700 – за штурвалом винищувача. Це складає більше десяти місяців! – розповів полковник Юлій Мамчур. – Він поділився з нашими льотчиками своїми спогадами про минуле та бойових товаришів, цікавими подробицями життя, випробувань літаків, а також дав рекомендації та корисні поради стосовно техніки пілотування літака МіГ-29.

Льотчики Севастопольської бригади тактичної авіації імені О.Покришкіна запросили Героя Радянського Союзу до кабіни літака МіГ-29УБ, який минуло-

го року надійшов до військової частини після модернізації. Крім того, йому показали тренажер для підготовки льотчиків.

Як зізнався полковник у відставці Валерій Мігунов, “під час зустрічі з вами, хлопці, я помолодшав років на 40”. Він на добру згадку подарував льотчикам-винищувачам свою книгу “Подарунок долі. Сповідь льотчика-випробувача”.

– День зустрічі зі справжнім Героєм ми не забудемо ніколи, – сказав заступник командира бригади по роботі з особовим складом підполковник Олег Шаповал. – Без цієї людини обличчя сучасної авіації було б зовсім іншим.

Володимир Бова.

БЛАГОДІЙНІСТЬ

Ракетники друзів не забувають

У цих дітей непроста доля – вони залишились без батьківського піклування. В дитячому будинку “Вишенька” в селі Жовтанці на Львівщині таких дітях – декілька десятків. Багато років тому з хлопцями й дівчатками з “Вишеньки” познайомились і подружились військові Львівського зенітного ракетного полку імені Івана Виговського.

Відтоді ракетники – часті гості дитячого будинку. Вони їдуть до дітей, аби підтримати їх, підняти настрій гарним подарунком. Військові кажуть, що в сиротинці діти забезпечені всім необхідним – вони живуть в теплих світлих приміщеннях, не голодують, мають пристойний одяг. Однак їм ще потрібні спілкування та увага. Це намагаються дати дітям військові.

– Для вихованців “Вишеньки” військовослужбовці нашого полку підготували чимало подарунків, – розповідає заступник командира частини з виховної роботи майор Олексій Колодін, – насамперед, це одяг, шкільне приладдя, книжки і розмальовки.

Також придбали різноманітні солодощі та фрукти, цього для дітей завжди замало. Планували побувати в сиротинці ще напередодні першого вересня, однак через виконання заходів бойової підготовки та участь у тактичних навчаннях змогли приїхати лише зараз. Ми помітили, що діти дуже раді нашим візитам. Їм цікаво з нами розмовляти, бавитись. Та їм хочеться бути тут якомога частіше. У вирі повсякденних турбот іноді забувається сенс життя. Діти нагадують нам про нього.

Владислав Назаркевич.
“Крила України”.
Фото Анастасії Данчевської.

ПАЛОМНИЦТВО

В неділю військовослужбовці окремого полку зв'язку та радіотехнічної бригади Повітряного командування “Захід” здійснили паломництво до чудотворного джерела біля села Раковець на Львівщині.

Чудодійна сила раковецької води

Паломництво організував Центр Військового Капеланства за підтримки братів семінаристів Львівської Духовної Семінарії Святого Духа та Всеукраїнського міжконфесійного релігійного християнсько-військового братства.

Паломники йдуть за маршрутом Липники-Загір'я-Кугаїв-Підтемене-Раковець близько 16 кілометрів.

– Серед військовослужбовців завжди є чимало охочих взяти участь у цій ході, – розповідає керівник регіонального осередку Всеукраїнського міжконфесійного релігійного християнсько-військового братства Юрій Давидов. – Йдучи до святих місць, паломники моляться за своїх рідних і близьких, замислюються над своїми вчинками та місцем у житті, – також милуються осінніми краєвидами та відвідують історичні пам'ятки. Наприклад, церкву Богоявлення Господнього та костел святого Валентина.

Наприкінці паломництва учасники помолились, заспівали Молебень до Пресвятої Богородиці та відчували чудодійну силу раковецької води і Божої благодаті.

– Це була чудова нагода разом помолитись та розумово відпочити від гамірного життя розповідають брати Андрій та Мирон, які опікують військовослужбовців цих частин, – ми вважаємо, що паломництво військових – це щось особливе. Вже другий рік поспіль проводиться цей захід, і зараз можна із впевненістю сказати – паломництво стане традиційним.

Владислав Назаркевич.
“Крила України”.
Фото Юрія Давидова.

УКРАЇНА ТУРИСТИЧНА

Дотик до епохи Середньовіччя

У Житомирському військовому інституті імені С.П.Корольова Державного університету телекомунікацій вже стало доброю традицією організувати відпочинок курсантів та студентів цікаво, змістовно, а головне – з пізнавальною спрямованістю.

Незабутні враження отримали курсанти, студенти, педагоги та військовослужбовці військового інституту й члени їхніх сімей під час екскурсії до міст, які зберігають дух середньовіччя, – Кам'янець-Подільського та Хотина. Своєрідність та унікальність цих міст полягає у гармонійному поєднанні ландшафту і містобудівної структури, в яких військові інженери, використовуючи чудові природні властивості, створили фортифікаційні системи, що не мають аналогів у Європі.

Звісно, основний час екскурсії було відведено знайомству з фортецями Хотина та Кам'янець-Подільського, стіни яких є свідками багатьох історичних подій та баталій.

– Это просто унікальне середньовічне спорудження, – діляться враженнями курсанти Республіки Казахстан Бекболат Султан та Уальхан Галим, які навчаються в інституті. – Много слышали об историческом, архитектурном и культурном наследии, которое хранит земля Украины. Сегодня мы прикоснулись к истории, в которой, кстати, виден след и наших пред-

ков. Впечатляет все! А главное – непередаваемый дух средневековья. Это незабываемо!

І це – думка не тільки представників іншої держави: ніхто не залишився байдужим або незадоволеним поїздкою. У всіх виникало питання: “А чи поїдемо ще кудись?” І відповідь, звичай-

но, позитивна. Для всіх, хто цікавиться новим, хто небайдужий до історії та сьогодення нашої країни, подібні екскурсії будуть організовуватись і надалі.

Вадим Стрембіцький.
м.Житомир.

ЗГІДНО З КОНТРАКТОМ

Куба отримала третій літак Ан-158

Минулого тижня третій регіональний авіалайнер "Антонов" Ан-158 для авіакомпанії Cubana de Aviación прибув на Кубу в аеропорт Гавани. Це саме той Ан-158, що експонувався на авіасалоні "МАКС-2013".

Національна авіакомпанія Куби замовила 3 літаки і підписала угоду на опціон ще на три літаки Ан-158.

Перший пасажирський літак Ан-158 був переданий представникам авіакомпанії Cubana 18 квітня 2013.

Для довідки:

Нові літаки здатні перевозити 97 пасажирів. Повідомляється, що експлуатуватися вони будуть як на внутрішніх авіалініях, так і для польотів для країн Центральної Америки і Карибського басейну.

КООПЕРАЦІЯ

На перспективному вертольоті SW-5 буде встановлено український комплекс протиракетного захисту "Adros"

На перспективному польському ударному вертольоті SW-5, від компанії PZL Swidnik, буде встановлений новітній комплекс оптико-електронної протидії "Adros".

енні авіаторів Азербайджану, Грузії, Польщі, Чехії, Угорщини, КНР і Судану.

Аналогічна американська станція ANQ-12 при масі в 350 кг коштує \$ 1 млн, у той час як український виріб набагато дешевший і легший, має більш просту конструкцію і високу надійність.

Новий вертоліт буде мати задній трап і шасі, що забирається. Фюзеляж машини, за даними компанії, буде виготовлений з використанням композитних матеріалів, а його максимальне корисне навантаження досягне позначки в 3,2 тонни.

Сам комплекс "Adros" від української науково-виробничої фірми "Адрон" представляє собою станцію оптико-електронного придушення КТ-01АВЕ, призначену для забезпечення високоефективного активного захисту вертольотів від керованих ракет з інфрачервоними головками самонаведення різних типів.

Станція "Adros" КТ-01АВЕ здатна з однаковою ймовірністю протидіяти одночасно інфрачервоним головками самонаведення

з амплітудно-фазовою (АФМ), частотнофазовою (ЧФМ), частотно-імпульсною (ВІМ) модуляцією сигналу від цілі та з підвищеною захищеністю від перешкод.

На даний момент подібні комплекси вже встановлюються на модернізовані вертольоти Мі-17 і Мі-24 ВПС Польщі, а також на нові легкі ударні вертольоти PZL W-3WA. Українські станції були випробувані в реальних бойових умовах у складі польського контингенту в Афганістані. Крім того, є інформація про те, що схожі комплекси були встановлені на українські вертольоти Мі-24П миротворчого контингенту у Кот-Д'Івуарі. На даний момент станції активно експлуатуються у різних країнах світу. Так комплекс, окрім України, знаходиться на озбро-

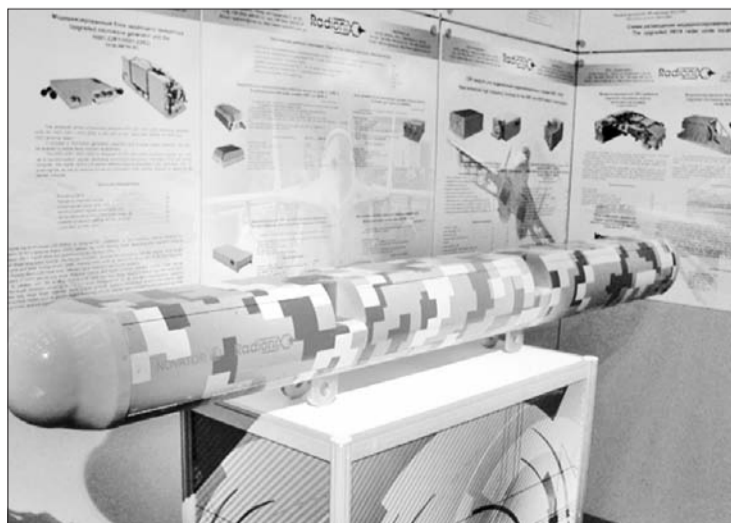
РОЗРОБКИ

"Радіонікс" розробив комплекс оборони ударних літаків під назвою "Вир"

Нова розробка компанії "Радіонікс" зацікавила представників Збройних Сил України та іноземних держав.

Провідне українське підприємство у сфері розробки і виробництва систем радіоелектронної протидії продемонструвало новітній комплекс оборони бойових літаків типу МіГ-29 і Су-27 під назвою "Вир". Комплекс індивідуального радіоелектронного захисту забезпечує придушення радіолокаційних систем зенітно-ракетних комплексів, винищувачів, а також активних і півактивних головок самонаведення ракет.

Він включає в себе систему радіоелектронної розвідки, з опера-

тивно-змінною базою даних загроз і їх пріоритетності, а також систему радіоелектронної протидії, що забезпечує високу ймовірність придушення засобів радіолокаційного виявлення і наведення противника.

Комплекс "Вир" може виконуватися у різній конфігурації. Є варіанти підвісного виконання (у вигляді контейнера) і стаціонарного (вмонтованого безпосередньо в конструкцію літака).

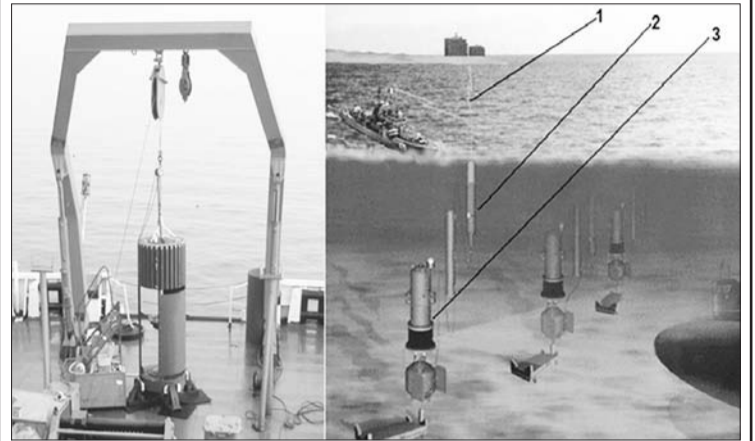
Технічні дані:

- кількість програмованих комплексів перешкод, – не менше 200;
- кількість одночасно пригнічуваних РЕЗ – 20;
- рівень вихідної потужності при Р-1, Вт – не менше 80;
- діапазон робочих температур, С – -60... +80;
- маса, кг – не більше 45.

KNOW-HOW

В Україні розробили підводну протичовнову систему, аналогічну американській SOSUS

Державне підприємство "Київський науково-дослідний інститут гідроапаратури" розробило гідроакустичну протичовнову систему для глибини моря від 50 до 200 м. Схожий за призначенням комплекс СОСУС (SOSUS) (SOund SURveillance System – звукова система спостереження) забезпечує безпеку територіальних вод США.

На відміну від американського аналога, українська розробка має більш багатофункціональне призначення і менші масштаби. Система підводної охоронної сигналізації для глибини моря від 50 до 200 м складається з автономних якірних пасивних радіо-гідроакустичних станцій (АРГАС) і радіоприймальних берегових постів.

Інформація про виявлений підводний рухомий об'єкт передається на береговий приймальний пост системи за допомогою малогабаритних випускних радіобуїв УКХ діапазону. Дальність дії УКХ радіобуїв обмежена зоною прямої видимості радіоприймальної антени і залежить від

висоти її розташування. Наприклад при розташуванні приймальної антени на висоті 200 м над рівнем моря дальність дії випускного радіобуя сягає 50 км.

Система може бути встановлена у вигляді протяжних бар'єрів або одиночних АРГАС на відстані до 50-70 км від берегових приймальних постів. Глибина установки АРГАС від поверхні води – від 30 до 60 м. Дальність виявлення цілі в пасивному режимі – 10 км. Відстані між АРГАС у бар'єрі – від 10 до 20 км. Залежно від умов поширення сигналів. Термін автономної роботи АРГАС – до 12 місяців і може бути збільшений за конкретних побажань замовника.

МОДЕРНІЗАЦІЯ

Компанія TESHIMPEX Ltd удосконалила БРДМ-2

Українська науково-виробнича компанія TESHIMPEX Ltd розробила власний варіант модернізації розвідувально-дозорного автомобіля БРДМ-2Т. Новий пакет модернізації забезпечує підвищення технічних характеристик при мінімальному вкладанні коштів і зміні базової конструкції.

На відміну від базової версії БРДМ-2 з карбюраторним двигуном ГАЗ-41, на новій версії БРДМ-2Т встановлено дизельний двигун Д-245.30Е2. Дане рішення дозволяє збільшити сумарну потужність двигуна до 156 кВт і зменшити витрату пального на 5-10 відсотків. Подібне рішення також знижує можливість займання, що було неодноразово зафіксовано на БРДМ-2 українських миротворчих сил в Іраку.

У конструкцію БРДМ-2 внесли

зміни і встановили нові бічні двері (десантні люки) на зразок тих, які є на БТР-70, що дозволило збільшити швидкість спішування і безпеку при десантуванні.

Також встановлено радіостанцію Р-173 (Р-173М), замість Р-123. В якості додаткової опції на БРДМ-2Т можуть бути встановлені: кевларовий захист від осколків, бойові модулі (оснащені різними видами зброї, засобами прицілювання і виявлення цілі), а також є можливість установки кондиціонера.

Розроблено комплекс протидії ударам високоточної зброї

Державні підприємства “Укроборонсервіс” та “Науково-дослідний інститут “Квант” розробляють новітній комплекс оптико-електронної протидії на базі дослідного “Каштан-3М”. Точна інформація на даний момент засекречена.

У 2006 році був розроблений перший дослідний комплекс “Каштан-3М”, який став початком цілого сімейства спеціальних систем. Комплекс призначений для захисту особливо важливих об'єктів від ракет, снарядів і авіабомб з напівактивними лазерними головками самонаведення.

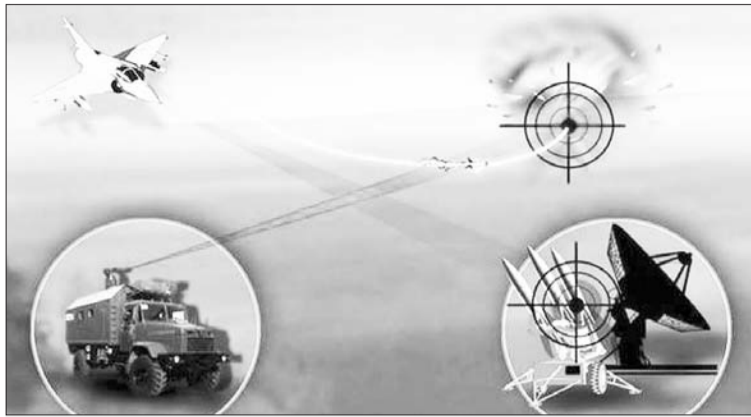
Комплекс, розташований поблизу особливо важливих об'єктів, наприклад атомної електростанції, здатний не тільки вловлювати промінь лазерного наведення, але й виставляти більш потужне хибне підсвічування, що відводить ракету або бомбу далеко від цілі. Таку пляму від лазера оком побачити неможливо, а от апаратури це під силу.

До того ж, льотчик, що пускає з повітря керовані ракети, буде вва-

жати, що в його апаратурі наведення є несправності. Таким чином, цей пристрій сам по собі є, крім усього іншого, малопомітним, і виявити його дуже непросто.

У ході тривалих практичних випробувань, проведених фахівцями “НДІ “Квант” спільно з військовими, було встановлено, що всі керовані бомби, скинуті на цілі, при використанні мобільного автоматизованого комплексу оптико-електронної протидії відхилилися від своїх потенційних цілей на безпечну відстань.

За даними розробників, комплекс здатний одночасно відбити атаку двох-трьох десятків високоточних ракет. Подібний метод захисту не вимагає використання витрачених боєприпасів, зрив наведення елементів ура-

ження високоточної зброї відбувається без їхнього вогневого ураження, що значно знижує вартість бойового застосування. Комплекс “Каштан-3М” змонтований на базі автомобіля КраЗ.

Основу комплексу становлять приймач лазерного випромінювання і прилад постановки хибної лазерної цілі. Приймачі лазерного випромінювання – висувні,

вони встановлені з усіх боків кунга. Прилад постановки хибної лазерної цілі розміщено на основі, на даху комплексу. До складу комплексу “Каштан-3М” також входять пульт управління комплексом, засоби управління приводами постановки ХЛЦ, засоби контролю і комутації первинного електроживлення.

Комплекс має досить високі

показники виявлення лазерного випромінювання – не менше 0,9. Ймовірність відведення атакуючого боєприпасу у зону хибної лазерної цілі – не менше 0,6. Такі показники підтверджені практичними випробуваннями комплексу. На думку розробників, головною складовою комплексу є не його матеріальна частина, а алгоритм роботи та програмне забезпечення, створені на підставі тривалого вивчення практичного досвіду використання зброї з лазерною системою наведення і тактики його застосування.

На даний момент є інформація про продовження робіт з модернізації комплексу та зменшення його розмірів. Планується використовувати даний комплекс для захисту промислових об'єктів і командних пунктів. Також є інформація про можливість встановлення даного комплексу на перспективні зразки бронетанкової техніки, зокрема й на основний бойовий танк.

“Авіакон” і МВЗ ім. М.Міля підписали договір на супровід капремонту вертольотів “Мі”

Відповідно до договору було проведено перевірку виробничої бази ДП “Авіакон”. За її результатами комісія ВАТ “МВЗ імені М.Міля” підписала акт, який підтверджує, що “Авіакон” за сукупністю показників відповідає вимогам, які висуваються до організації, що виконує капітальний ремонт вертольотів Mi-8, Mi-8 AMT, Mi-8MTB, Mi-17 і їх модифікацій.

Головними вимогами російської сторони до ДП “Авіакон” були оснащеність виробництва технологічним обладнанням, контрольно-повірною апа-

ратурою, ремонтно-монтажним інструментом, кваліфікованими працівниками тощо. “Авіакон” підтвердив готовність до діяльності з організації та проведення випробувань вертольотів, оцінки та їхнього повернення в експлуатацію.

“Підписання даного договору сприятиме посиленню позицій підприємств Концерну на міжнародних ринках ремонту та модернізації вертольотів цивільного призначення серії Mi”, – наголосили в ДК “Укроборонпром”.

ДП “Авіакон”, що входить до складу ДК “Укроборонпром”, і ВАТ “МВЗ імені М.Міля” підписали договір на конструкторсько-технологічний супровід капітального ремонту вертольотів розробки ВАТ “МВЗ імені М.Міля” цивільного призначення Mi-8, Mi-8AMT, Mi-8MTB, Mi-17 та їхніх модифікацій.

ХДАВП завершує передачу другого Ан-74 Казахстану

Харківське державне авіаційне виробниче підприємство (ХДАВП) завершує передачу другого в поточному році Ан-74 Казахстану.

За його словами, літак Ан-74Т-200 буде поставлено внутрішнім військам МВС Казахстану у варіанті літака-салону для перевезення керівництва МВС. Він не уточнив, на скільки саме пасажирів розрахований даний борт, зазначивши, що базовий варіант може перевозити 52 пасажирів, тоді як салон підвищеної комфортності має варіанти компо-

вання на 10, 15 і 20 пасажирів. Раніше, навесні поточного року, ХДАВП передав МВС Казахстану конвертований варіант літака – Ан-74ТК-200, розділений на салон – пасажирський і вантажно-пасажирський. При цьому представники ХДАВП ведуть переговори з силовими відомствами Казахстану про постачання ще трьох літаків Ан-74.

Розкрито подробиці про нову українську КШМ “Світязь”

Генеральний директор української компанії з розробки телекомунікаційного устаткування “Телекарт-Прилад” Микола Пугачов розповів про деталі нової командно-штабної машини БТР-70Ді-02 “Світязь”, виконаної на базі модернізованого бронетранспортера БТР-70.

За словами глави підприємства, дослідні зразки КШМ “Світязь” пройшли попередні випробування і зараз готуються до державних випробувань, які пройдуть у жовтні-листопаді. “Світязь” розроблявся як логічне продовження комплексної апаратної зв'язку (КАЗ). Причому якщо КАЗ розгортає інфраструктуру вузла зв'язку пункту управління, то КШМ зможе підключитися до цих мереж передачі даних і нарощувати їх.

За допомогою “Світязя” управління підрозділами буде здійснюватися по радіо, а також по таких досить нових для армії видах зв'язку, як Wi-Max і Wi-Fi.

Крім того, буде забезпечуватися відслідковування за об'єктами і передача відеоінформації. Вперше використовуватиметься передача даних через радіо за допо-

гою IP-протоколів.

За словами Миколи Пугачова, при розробці КШМ кілька разів змінювалися підходи до структури машини. І остання версія повинна вийти вдалою. Він також висловив надію, що на наступний рік його компанія зможе протестувати роботу КШМ із зарубіжними аналогами на навчаннях у Німеччині.

Як зазначає блог Центру аналізу стратегій і технологій, КШМ саме на базі БТР-70 обрана як основна для української армії. Планується, що база вітчизняного БТР-4 буде використовуватися як база для перспективної КШМ “другого етапу”.

Українське підприємство “Іскра” створило нову РЛС військового призначення

Казенне підприємство “Науково-виробничий комплекс “Іскра”, яке входить до складу ДК “Укроборонпром”, створило для іноземного замовника нову трикоординатну РЛС кругового огляду військового призначення – 80К6М.

Як повідомив заступник директора НВК “Іскра” з науки В'ячеслав Траїлін, РЛС 80К6М призначена для роботи як станція цілевказівки у складі зенітно-ракетних комплексів.

В.Траїлін заявив, що РЛС 80К6М – найбільш сучасна розробка підприємства, запущена в серійне виробництво. На відміну від попередньої станції 80К6, освоєної НВК “Іскра”, РЛС 80К6М має більш широкую зону огляду – до 55 градусів, що дозволяє виявляти балістичні цілі.

Крім того, РЛС 80К6М має у п'ять разів менший, ніж у станції 80К6, час готовності при переході з маршу (час розгортання) – 6 хвилин і розміщується тільки на одній транспортній одиниці, виконаній на шасі підвищеної прохідності. За словами заступ-

ника директора, для досягнення таких характеристик потрібно було створити нову систему цифрового діаграмоутворення і застосувати нові алгоритми розрахунку променів антени РЛС.

В.Траїлін зазначив, що за основними тактико-технічними можливостями РЛС 80К6М може конкурувати зі станцією AN/TPS 78 виробництва США і станцією GM400 Thales Raytheon Systems виробництва Франції. При цьому українська станція має значну перевагу за сукуп-

стю факторів мобільність-ціна.

Заступник директора наголосив, що при виробництві РЛС 80К6М активно використовується вітчизняна елементна база. Він також повідомив, що ця станція викликає підвищений інтерес у потенційних закордонних покупців.

Стартовим покупцем даного комплексу став Азербайджан, коли в 2013 році під час військового параду в Баку був показаний даний комплекс у складі дивізіону ЗРК Бук-М1.

КОНТРАКТИ

ЗАЯВИ**Іран не буде вивозити з країни збагачений уран**

Іранська влада не погодиться вивезти з країни збагачений уран. Про це заявив заступник міністра закордонних справ країни Аббас Аракчі.

"Ми готові обговорювати обсяги, рівні і методи збагачення, однак вивезення матеріалу є червоною рисою для Ірану", – сказав Аракчі.

Тим часом, раніше спікер іранського парламенту Алі Ларіджані повідомив, що Іран має у своєму розпорядженні надлишки збагаченого урану. Це, з його слів, може стати темою для обговорення на переговорах з "шісткою" міжнародних посередників наступного тижня в Женеві.

Польща отримала останній модернізований літак Orlik

Міністерство оборони Польщі отримало останній з 16 модернізованих навчальних літаків PZL-130 Orlik TC-II. Поставка літака з бортовим номером "052" відбулася 25 вересня поточного року. Церемонія передачі PZL-130 проходила на базі 42-го льотного училища в Радомі. Включення нового літака до складу польських ПС заплановано на 2014 рік.

Модернізована версія TC-II відрізняється від звичайної TC новим набором бортового радіоелектронного обладнання, двигунами Pratt & Whitney Canada PT6A-25C і тріхи зміненою конструкцією фюзеляжу, включаючи більш міцне крило, посилене шасі, і допрацьовані закінцівки консолей крила. В даний час на

НА ОЗБРОЄННЯ

озброєнні ПС Польщі перебувають 28 літаків типу PZL-130.

У 2011 році Польща приступила до розробки нової модерніза-

ції навчального літака Orlik, яка отримала позначення TC- IIIGC. У ній планується встановити "скляну" кабіну пілотів. Льотні випро-

бування модернізованого літака планувалося почати в 2013 році і в цьому ж році розпочати постачання TC-IIIGC у війська.

ТЕХНОЛОГІЇ**Костюм надлюдини для американських солдатів**

Американська армія збирається створити новий тип особистої броні для піхотинців, яка надавала б їм надлюдські здібності.

Новий костюм, що отримав позначення TALOS (Tactical Assault Light Operator Suit) – "тактичний легкий штурмовий костюм" – має мати екзоскелетну основу, але при цьому мати оболонку, що має функції так званої розумної або активної броні.

Як зазначили представники Армії США, такий костюм має також мати систему комп'ютерного зв'язку і власний портативний комп'ютер.

У технічне завдання щодо створення костюма включені такі вимоги, як наявність датчиків, що вимірюють температуру тіла, пульс і рівень зневоднення.

Екзоскелет буде створено із застосуванням вже

відомих гідравлічних підсилювачів м'язів ніг і рук.

Відомо, що в цьому проекті візьмуть участь вчені з Массачусетського технологічного інституту. Вони вже зараз зайняті розробкою так званої рідкої броні, що складається з матеріалів, які тверднуть під впливом магнітного поля або електричного розряду.

Нагадаємо, раніше вже створювалися подібні костюми, які діють за принципом екзоскелета або опорного апарату, що надівається на людське тіло.

Як повідомлялося раніше, Інститут технічних досліджень і розробок міністерства оборони Японії показав прототип нової бойової машини MCV з гарматою калібру 105 міліметрів.

У "ДРУГІ РУКИ"**Греція купить вживані Chinook**

Постійний комітет оборонних закупівель парламенту Греції схвалив придбання у США десяти важких транспортних гелікоптерів CH-47D Chinook.

Очікується, що постачання машин буде здійснено зі складу Армії США, і вони використовуватимуться у складі грецької армійської авіації. Вартість потенційної операції поки не відома. CH-47D можуть бути продані Греції по п'ять мільйонів доларів за штуку. У цю вартість можуть бути включені ремонт і обслуговування машин, а також установка на них систем самозахисту.

В даний час армійська авіація Греції має у своєму розпорядженні 15 гелікоптерів типу Chinook: дев'ять CH-47DG і шість CH-47SD.

ПЕРСПЕКТИВА**А-100 "Прем'єр" прийде на зміну літакам ДРЛВУ А-50**

При плануванні військової операції проти Сирії американські військові розраховували активно використовувати літаки системи AWACS (Airborne Warning and Control System), наприклад Boeing E-3 Sentry. Ці машини дуже добре себе зарекомендували під час бойових дій в Іраку, Афганістані та інших гарячих точках планети. Літаки подібного типу набувають все більшого значення в сучасних арміях. В даний час на озброєнні російських ВПС знаходиться 22 літаки дальнього радіолокаційного виявлення та управління (ДРЛВУ) А-50, які були побудовані ще в радянський час.

Також Міноборони Росії були передані 2 модернізованих літаки А-50У, поставку третьої машини планується завершити до кінця 2013 року. Крім цього, в 2013 році концерн "Вега" розраховує укласти контракт на постачання військовим апаратури для 4-го такого літака, який вже знаходиться в складанні.

Головна відмінність А-50У від звичайних А-50 полягає в заміні аналогової апаратури на цифрову, що підвищує можливості літака з виявлення і супроводу цілей, а також наведення різних ударних засобів ураження. Використання даного типу літаків дозволяє оперативно в стислі терміни нарощувати радіолокаційне поле, яке в Росії сьогодні є не суцільним, а зональним. Із збільшенням інтенсивності навчально-бойової роботи ці літаки залучаються все частіше. Починаючи з 2011 року, російськими літаками ДРЛВУ було виконано більше 150 навчально-бойових польотів і спецзавдань, понад

1000 наведень винищувальної і ударної авіації на наземні, повітряні та надводні цілі. Літак А-50, який був розроблений в кінці 70-х років, як і раніше не втратив своєї значимості.

Парк російських літаків ДРЛВУ поетапно оновлюється за рахунок введення модернізованих машин А-50У, оснащених сучасними радіотехнічними комплексами. За рахунок застосування сучасних технологій і заміни частини спеціальної апаратури вдалося зменшити масу комплексу, що, у свою чергу, стало причиною зростання дальності польоту і часу чергування літака в повітрі. Автоматизовані робочі місця були оснащені сучасними РК-моніторами, які дозволяють наочно відображати повітряну обстановку в районі ведення бойових дій.

Також зросла дальність виявлення повітряних і морських цілей, збільшилася кількість одночасно супроводжуваних цілей, видача та швидкість обробки всієї інформації, реалізована можливість автоматизованого наведення винищувачів на повітряні цілі у всьому діапазоні швидкостей і

висот в умовах наявності перешкод.

Літак, побудований на базі Іл-76МД, і в змозі здійснювати польоти на відстань в 7,5 тис. км зі швидкістю до 800 км/год. Він здатний виявляти і класифікувати різні типи повітряних і наземних цілей, одночасно відстежуючи до 300 об'єктів. В даний час виробник – ТАНТК ім. Берієва, спільно з концерном "Вега", займаються випуском літака у версії А-50У. Це варіант глибокої модернізації літака з установкою вдосконаленого радіолокаційного комплексу "Джміль-М" і "Джміль-2". У порівнянні з базовою версією він забезпечує захоплення і супровід цілей на більшій відстані.

Можливості літака А-50У дозволяють виявити повітряні цілі типу бомбардувальник на відстані до 650 км, винищувачі – 300 км, наземні цілі типу танкової колони – 250 км. Передбачається, що поява нового літака А-100 "Прем'єр" дозволить подвоїти дані цифри. На новому літаку планується застосування цифрового навігаційного комплексу, а також цифрової системи

управління зі "скляної" кабіною пілотів. Літак буде побудований на базі Іл-76МД – 90А з двигунами ПС-90А-76, також відомого як Іл-476. Повідомляється, що його антенний комплекс буде виконаний на базі антени з активною фазовою гратями. Перший політ відбувається до 2017 року.

А-100 буде оснащуватися багатифункціональним радіотехнічним комплексом, який дозволить вирішувати оперативні-тактичні та стратегічні завдання в галузі ведення розвідки та управління авіацією видів ЗС. Його призначення – виявлення, розпізнавання, класифікації, визначення координат і супроводу повітряних, надводних і наземних цілей і нестратегічних ракетних засобів нападу потенційного противника; передачі розвідувальної інформації на пункти управління різної видової приналежності і різних рівнів, тому числі цілевказівки на пункти управління корабельними і наземними ЗРК; управління всіма типами пілотованих літальних апаратів винищувальної, бомбардувальної, штурмової та спеці-

альної авіації, а також безпілотними літальними апаратами.

При цьому літак ДРЛВУ А-100 є логічним продовженням свого попередника – А-50У. Дана машина зможе вирішувати весь спектр стандартних для літаків ДРЛВУ завдань, включаючи наземне наведення і керування екіпажами, але також використовувати різні типи безпілотників. В даний час у ВПС ведеться робота над детальною розробкою нового спектру використання даного літака після 2020-2030 року.

У порівнянні зі своїм попередником А-50У у А-100 "Прем'єр" мають зрости показники кількості одночасно супроводжуваних об'єктів (цілей), кількості одночасно керованих винищувачів, має зрости дальність виявлення цілей, на порядок вище висота виявлення повітряних об'єктів. Крім цього, будуть додані можливості управління наземними засобами ураження, відстеження різних наземних цілей і забезпечення загорізонтою стрільби. Реалізація даних можливостей дозволить значно збільшити ефективність ЗРК середньої і великої дальності Сухопутних військ, ВМФ і ВПС, а також постачання інформацією забезпечуваних і керуючих КП ЗС Росії всіх рівнів.

Можна стверджувати, що зберігши наступність, новий російський літак ДРЛВУ А-100 стане принципово новою повітряною системою як за складністю та числу розв'язуваних бойових завдань, так і за своїми тактико-технічними характеристиками. Використання подібних літаків дозволить значно збільшити ефективність ведення бойових дій всіма родами військ (сил). Також представляється очевидним, що для найбільш широкого застосування закладеного в літак потенціалу необхідно буде провести подальше удосконалення прийомів і способів вирішення оперативно-тактичних завдань з детальним опрацюванням відповідних планів.

НА ОЗБРОЄННЯ

Україна і Росія зміцнюють співробітництво у космічній сфері

За підсумками 10-го засідання Комітету з питань економічного співробітництва Українсько-російської міждержавної комісії, Прем'єр-міністр України Микола Азаров та глава уряду РФ Дмитро Медведєв підписали Дорожню карту з реалізації Програми українсько-російського співробітництва у сфері дослідження та використання космічного простору у мирних цілях на 2012-2016 роки. Про це повідомляє урядовий веб-портал.

Також голова Державного космічного агентства України Юрій Алексєєв та перший заступник керівника Федерального космічного агентства Олег Фролов підписали Меморандум про взаєморозуміння між Державним космічним агентством України та Федеральним космічним агентством (РФ) щодо співробітництва у використанні національних космічних засобів дистанційного зондування Землі цивільного призначення.

ФІНАНСОВА СКЛАДОВА

Орієнтовний загальний обсяг фінансування Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми на 2013-2017 роки становить 2,58 млрд грн, у тому числі з держбюджету – 1,12 млрд грн. Про це повідомляє “Интерфакс-Україна”.

Основні заходи національної космічної програми на 2013-2017 роки включають, зокрема: створення системи геоінформаційного забезпечення і проведення моніторингу надзвичайних ситуацій з використанням космічної інформації; запуск трьох космічних апаратів (дистанційного зонду-

Космічна програма України на 2013-2017 роки коштуватиме понад 2,5 млрд грн

вання Землі “Січ-2-1”, науково-технологічного “Мікросат” і університетського “УМС-1”); створення космічного ракетного комплексу “Циклон-4” у пусковому центрі Алкантара (Бразилія); сприяння створенню національної супутникової системи зв'язку “Либідь”; створення новітньої ракетно-космічної техніки та технологій її виготовлення; сприяння комерційній експлуатації ракет-носіїв “Циклон-4”, “Зеніт-2SLB”, “Зеніт-3SLB” (“Наземний старт”), “Зеніт-3SL” (“Морський старт”), “Дніпро”; розвиток міжнародного співробітництва.

У числі заходів програми також – гарантоване оперативне надання органам виконавчої влади, що реалізують державну політику в сфері націо-

нальної безпеки і оборони, послуг космічного зв'язку та ретрансляції даних, координатно-тимчасового та навігаційного забезпечення; поширення інформації супутників дистанційного зондування; проведення фундаментальних наукових космічних досліджень з астрофізики, космічної біології і матеріалознавства; підтримка використання наземної космічної інфраструктури в міжнародних наукових експериментах; реалізація науково-освітніх програм.

Як повідомлялося раніше, Президент України Віктор Янукович підписав прийнятій Верховною Радою закон “Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми на 2013-2017 рр”.

ДОСЛІДЖЕННЯ АСТЕРОЇДІВ

Японці випробували космічну гармату

У японській префектурі Гіфу успішно проведені випробування унікального пристрою, який дозволить космічному апарату “Хаябуса-2” добути зразки ґрунту з астероїда. Про це повідомляє ІТАР – ТАСС з посиланням на Японське агентство аерокосмічних досліджень (JAXA).

У ході своєї місії “Хаябуса-2” повинен добути ґрунт із глибинної частини астероїда. Для цього зонд буде оснащений спеціальною гарматою, з якої апарат з відстані 100 метрів вистрілить по поверхні космічного тіла.

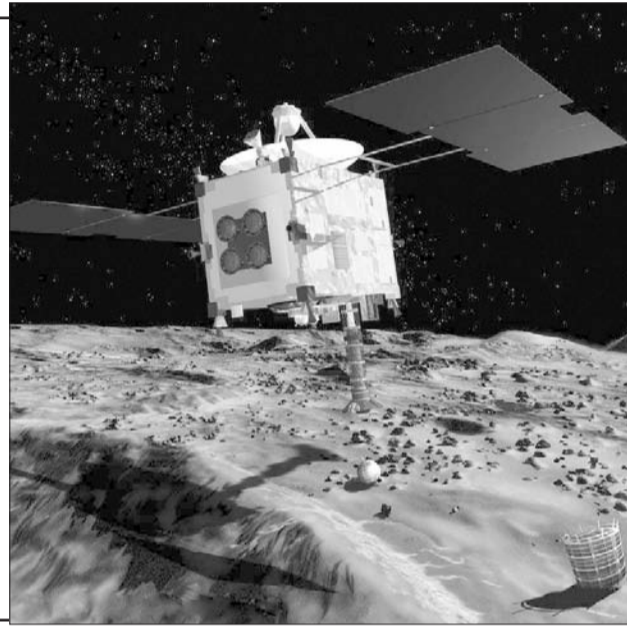
Суцільнометалевою снаряд, випущений зі швидкістю 2 кілометри на секунду, створить на астероїді штучний кратер, на дні якого японські вчені і розраховують знайти цінні зразки породи.

У JAXA очікують, що отримані дані дозволять фахівцям детальніше вивчити історію формування космічних тіл цього типу.

Японським інженерам довелося докласти значних зусиль для того, щоб домогтися від гармати максимальної точності, проте в агентстві запевняють, що це завдання вже вирішене.

“Нам вдалося вирішити кілька проблем, пов'язаних з розробкою пристрою. В ході випробувань снаряд вдарив точно в ціль і на очікуваній швидкості”, – зазначив фахівець JAXA Таканао Сайки, який керував створенням гармати.

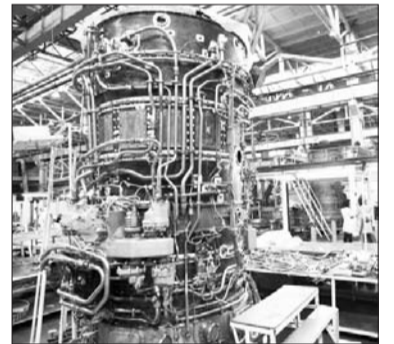
Як очікується, запуск космічного зонда “Хаябуса-2” відбудеться в грудні 2014 року.

РОЗРОБКИ

До 2015 року буде створено новий багаторазовий ракетний двигун

ФДУП “Дослідницький центр імені М.В.Келдиша” виграло конкурс на створення багаторазового ракетного двигуна нового покоління для “Роскосмосу”, пишуть “Вісті”.

Згідно з технічним завданням, двигуни будуть використовуватися для польотів перспективних ракет, у тому числі в багаторазовій ракетно-космічній системі першого етапу МРКС-1 “Росіанка”, яку розробляє Центр імені Хрунічева. Агрегат повинен бути готовий до вогневих випробувань у складі ракети-носія до листопада 2015 року, для цього виділяється 579,7 млн рублів.

До створення двигуна залучать НВО “Енергомаш” і Воронежський механічний завод.

Як повідомив виданню заступник гендиректора Центру імені Келдиша Арнольд Губерт, використання багаторазових ракет дозволить здешевити космічні польоти в 1,5-2 рази. “Це знадобиться, наприклад, для складання на орбіті конструкцій для польотів у дальній космос. При тривалих польотах потрібно буде піднімати із Землі або 150 т разом, або по 15-20 т кількох ракет, а потім проводити складання корабля вже на орбіті. Але для цього раціональніше задіяти не 10-20 одноразових ракет, а 1-2, які повертаються”, – зазначив він.

За словами розробника, зараз конструктори вирішують, якому паливу для двигуна надати перевагу – традиційному газу чи метану, який ефективніший, але вимагає охолодження. “Ми повинні прорахувати всі фізико-хімічні та фізико-механічні процеси взаємодії продуктів згоряння палива як між собою, як і з матеріалами стінок ракети. Одна справа, коли ракета одноразова й вплив палива на матеріал не критичний, і зовсім інша, коли після зіткнення з паливом ракета буде експлуатуватися багато разів”, – пояснив Арнольд Губерт.

МІСІЯ НА МАРС

Внески нових членів ЄКА відправлять до бюджету проекту “ЕкзоМарс”

Керуюча рада Європейського космічного агентства (ЄКА) погодилася з пропозицією направити на проект “ЕкзоМарс” вступні внески нових членів ЄКА – Польщі та Румунії, повідомляє видання Space News.

Російсько-європейська місія “ЕкзоМарс” передбачає запуск в 2016 році за допомогою російської ракети “Протон” орбітального зонда TGO (Trace Gas Orbiter) і висадку на поверхню демонстраційного посадкового модуля EDM, а в 2018 році – відправку посадкової платформи з марсоходом (також на “Протон”).

Спочатку в проект брало участь НАСА, проте через скорочення бюджету американська сторона вийшла з нього, і місце НАСА зайняв “Роскосмос”, який надасть для проекту дві ракети “Протон”. Окрім того, російські вчені виділять для місії ряд наукових приладів, а також розроблять посадкову платформу для марсохода.

На зустрічі керуючої ради у Парижі глава ЄКА Жан-Жак Дор-

ден запропонував направити до бюджету “ЕкзоМарс” вступні внески нових членів європейської космічної організації – Польщі (11,3 мільйона євро) і Румунії (3,6 мільйона євро), що приєдналися до ЄКА в 2012 і 2011 році, і ця пропозиція була прийнята.

Загальний бюджет проекту оцінюється в 1,2 мільярда євро, тому ця добавка – лише крапля в морі. Проте це вказує на рішучість керівництва ЄКА реалізувати проект, який попри те, що Росія безкоштовно забезпечить запуск, а НАСА – зв'язок, не виглядає повністю фінансово забезпеченим.

Раніше в 2012 році Дорден пропонував навіть відкласти переїзд штаб-квартири ЄКА, а заощаджені кошти віддати на “ЕкзоМарс”, передає РІА “Новини”.

КОСМІЧНЕ СМІТТЯ

Близько 200 об'єктів в рік падають на Землю

Близько 200 об'єктів космічного сміття – супутники, відпрацьовані ступені ракет – щороку падають на Землю. Частина з них згорає в атмосфері, але частина може становити серйозну загрозу, як розповів журналістам керівник центру прогнозу космічної погоди Інституту земного магнетизму, іоносфери і поширення радіохвиль РАН (ІЗМІ РАН) Сергій Гайдаш.

“Гостро стоїть проблема космічного сміття – зараз відслідковуються десятки тисяч об'єктів. Засміченість космосу вже настільки висока, що постає питання про продовження космічної діяльності. У рік 200 об'єктів сходять з орбіти. Якщо це легкий об'єкт, він згорає, якщо маса велика – є падіння”, – сказав Гайдаш.

Він зазначив, що за рахунок зростання активності Сонця земна атмосфера може “спухати”, космічні об'єкти починають гальмуватися і сходити з орбіти. Саме тому для стеження за космічним сміттям необхідні дані спостережень космічної погоди – її зміни можуть міняти орбіти космічних апаратів непередбачуваним чином, передає РІА “Новини”.

НА ОРБИТУ

Почалася підготовка РН “Дніпро” із зарубіжними супутниками до старту

Міжнародний космічний консорціум “Космотрас” приступив до підготовки кластерного запуску конверсійної ракети-носія “Дніпро” з зарубіжними супутниками, запланованого на листопад з пускової бази “Ясний” (Оренбурзька обл., Росія).

Згідно з повідомленням консорціуму, 16 жовтня на базу доставлені зарубіжні космічні апарати SkySat-1, GOMX-1, WNI Sat і BRITe-Poland, а також контейнери ISIPOD з KA Cubesat. Прибуття космічних апаратів інших замовників планується на наступному тижні.

Раніше повідомлялось, що

планується вивести на орбіту кілька зарубіжних супутників, у тому числі: DubaiSat-2 (ОАЕ), БПА-3 (Україна), SkySat-1 (США), ISIPod (Голландія), StSat-3 (Корея), SSL (Канада), AprizeSat-7/8 (США), UniSat-5 (Італія).

Пуск РН “Дніпро” намічений на другу декаду листопада.

Роль авіації в операціях по звільненню України

Етим матеріалом ми продовжуємо цикл публікацій, присвячених звільненню України і ролі Военно-воздушних сил Рабоче-крестьянской Красной Армии в операціях, проведених Ставкой Верховного Главнокомандования РККА на території України. Даний цикл публікацій присвячен 70-літтю звільнення України від німецько-фашистських загарбників. Читатель може задати питання: чому ж цей цикл публікацій починається зараз, в канун святкування 69-ї річниці звільнення України? Відповідь проста! Як відомо, сто відсотків території нашої невеликої Родины знаходились під окупацією гитлерівців, і на нелегке дело її звільнення ушло більше року. Воно почалося ранньої осеню сорок третього року і продовжалося до кінця жовтня сорок четвертого. Іменно по тому ми починаємо публікувати матеріали про найбільш цікаві випадки повітряних битв за Україну, льотчиків-героїв і цікаві епізоди повітряної боротьби авіації ВВС Червоної Армії і Люфтваффе зараз і будемо продовжувати це робити впродовж року.

Звільнення України почалося, як завершальний етап Курської битви, з Белгородсько-Харківської наступальної операції. Для того, щоб уявити, наскільки легко або важко приходилося сталінським соколам тоді, во в другій половині жовтня сорок третього року, необхідно мати уявлення, в першу чергу, про стан авіації Червоної Армії і Люфтваффе в той період на конкретних ділянках фронту, а потім розглянути хроніку і динаміку повітряних боїв і роботи авіації по наземному противнику. Ітак, якіми були на той момент авіаційні групировки протидіюючих сторін?

Вплоть до 12 жовтня, стягнувши к началу операції «Цитадель» значительные силы авіації со всего Восточного фронту, німецьке командування сохранило состав авіаційних групировок 4-го і 6-го повітряного флотів незмінними. І тільки з розв'язанням союзу наступальних дій на Орел почалась передача перших авіаційних частин з підпорядкування групи армій «Юг» об'єднанню генерала Грайма. Так, в період з 13 по 17 жовтня на аеродроми в районі Орловської дуги перебазирувались III/JG52, I і III/StG2, I/SchG1 і II/KG27.

Далі буде.

Підготував **Олексій Тригуб**.

Танкова трагедія 1941 року

Закінчення. Початок у №38.

Після перших подібних боїв німецькі солдати похмуро охрестили свої 37-мм протитанкові гармати «дерев'яними молотками» або «армійськими хлопавками». Бронепробитність німецької хлопавки на дальності 1000 метрів становила всього 14 мм.

Радянські офіцери відзначали, що тільки одна поява «Т-34», і особливо «КВ», обертає ворожу піхоту на втечу. Однак через недовідченість, слабку підготовку і гостру нестачу боєприпасів радянські танкісти не змогли повністю використати потенційні можливості своїх машин, вважаючи за краще тиснути німецькі батареї гусеницями і навіть таранити ворожі танки. Тому, незважаючи на повну технічну перевагу, конструктори Червоної Армії в районі Бродів та Дубна зазнали невдачі.

Генерал-майор Моргунов, представник ГАБТУ в Україні, дав таку оцінку подіям, що відбулися: «...Відсутність машин технічної допомоги, брак запасних частин до «Т-34» і «КВ» були посилені виробничими дефектами і слабкою підготовкою екіпажів... Марш-кидки в 800-900 км були проведені без будь-якої підтримки з боку своєї авіації. А авіація противника, навпаки, постійно «висіла» в повітрі, піддаючи атаці з повітря радянські танки під час марш-кидків, під час підготовки до атаки і під час самої атаки. Взаємодія з артилерією була незадовільною. Постійно відчувалася гострий брак протитанкових боєприпасів для «Т-34» і «КВ». Лісиста і болотиста місцевість край несприятлива для дій танків... Все це призвело до величезних втрат і втрати більшої частини техніки». Величезні упущення в підготовці особового складу і в тактиці бойових дій, продемонстровані танковими частинами Червоної Армії влітку 1941 року, не дозволили реалізувати всі сильні сторони

новітніх радянських танків.

Радянські конструктори з метою розгрому противника в прикордонній битві і виходу на його територію, сплановані на «інтуїції і прагнення до активності», обернулися банальним російським шапкозакиданням. Це, по суті, справжні підсумки «небаченої грандіозної танкової битви». Величезним безповоротним втратам Червоної Армії в бойовій техніці в значній мірі сприяли традиційно безладне ставлення до матеріальної частини та незадовільна робота ремонтних і тилових служб. Здійснення надмарфонських маршів і ведення безперервних боїв вимагали планового технічного обслуговування, огляду і ремонту бойової техніки. Однак це не було організовано. Евакуація несправних і підбитих танків на армійські збірні пункти пошкоджених машин часто не проводилася, кинуті танки так і залишалися на дорогах в очікуванні німецьких трофейних команд. Багато технічно несправних машин діставалось ворогові через несвоєчасну подачу ешелонів для евакуації танків з армійських збірних пунктів пошкоджених (аварійних) машин.

Німецька 1-а танкова група за два тижні боїв втратила 260 танків. Але поле бою залишалося за німцями, тому їх втрати, здебільшого, не були безповоротними. Танки ремонтувалися і знову йшли в бій. У прикордонних боях 1941 року Червона Армія практично втратила всі свої механізовані корпуси як укомплектовані майже повністю, так і ті, що мали по 50-100 танків. Тільки в період з 22 червня по 9 липня 1941 року втрати склали 11712 танків (середньодобово – 233 танки!).

В Україні за 15 днів 5 танкових дивізій вермахту, «завдаючи ряд ударів», послідовно розгромили 10 радянських механізованих ко-

рпусів. У Білорусії за 18 днів перетворилися на металобрухт 4799 танків, у Прибалтиці – 2523. До кінця 1941 року Червона Армія втратила 20 500 танків. У німців за цей же період безповоротно вибули з ладу 2785 танків і 144 штурмових гармати. Гірко і боляче писати ці рядки. До якого ж стану треба було довести бойову підготовку і бойову готовність армії, щоб одночасно втратити таку грізну зброю і в такій кількості. Так і хочеться вигукнути в повчання нащадкам: «Пам'ятайте уроки 1941-го! Білі плями у боєготовності військ оплачують кров'ю. Війна не прощає послаблень і недогляду в бойовій виучці...»

На 1 грудня 1941 року, коли німці в біню розглядали Москву, в діючій армії залишалось 1730 справних танків, а на 1 січня 1942 року на радянсько-німецькому фронті Червона Армія мала 1588 танків, в основному легких. Зауважимо, що в німецьких військах танків було ще менше – 810 машин. Так що бронетанковій війсьці ЧА довелося створювати практично заново.

Головною причиною катастрофи 1941-го стала не раптовість німецького нападу, а перевага вермахту в бойовій підготовці військ, перевага німецького командування в стратегічному, оперативному і тактичному рівні підготовки, перевага у рівні управління, організації та взаємодії родів військ. Нехтування радянським командуванням впровадженням в систему керування військами необхідної кількості сучасних засобів зв'язку.

До середини липня 1941 року механізовані корпуси втратили практично всі танки і більшу частину особового складу. Відповідно до директивного листа Ставки ВГК від 15 липня, «зважуючи на повне вичерпання (!) матеріальної частини», почалося скасування мехкорпусів. Танкові дивізії розформованих механізованих корпусів передавалися у безпосереднє підпорядкування командувачів загальновоєнських армій, моторизовані дивізії переформувалися в стрілецькі. На базі механізованих корпусів, що знаходилися у внутрішніх округах, були сформовані 10 танкових дивізій нової структури. Вони мали в своєму складі два танкових, моторизованих і артилерійсько-протитанковий полки, а також розвідувальний батальйон, зенітний дивізіон та інші підрозділи. Але управління дивізіями на практиці виявилось занадто складним, і з 12 серпня 1941 року розпочалося переведення танкових військ на бригадну організацію, причому, з відомих причин (нестача техніки), штати цих бригад безперервно скорочувалися. Цей період тривав до початку 1942 року і характеризувався переходом від великих з'єднань типу корпусу та дивізії до малих – бригад, полків, батальйонів. Починаючи з квітня 1942 року і до його кінця, знову був здійснений перехід до формування великих танкових і механізованих з'єднань і створення перших в Червоній Армії танкових армій. Але це вже – інша історія...

Ігор Чичкань. Людмила Кошелєва.
Матеріал до друку підготував Володимир Алексєєв.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

28 жовтня – 1 листопада

28 жовтня 1912 р. народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу А.В.Ворожейкін.

28 жовтня 1930 р. виконана перша в світі «петля Нестерова» на одномісному планері, В.Степанченко.

28 жовтня 1938 р. народився народний депутат України, президент публічного акціонерного товариства «Мотор Січ», Герой України В.О.Богуслав.

28 жовтня 1942 р. народився Заслужений льотчик-випробувач, Герой Радянського Союзу В.М.Кондауров.

28 жовтня 1969 р. здійснив перший політ навчально-бойовий винищувач Е-155ПУ (МіГ-25ПУ), П.М.Остапенко.

28 жовтня 1972 р. вперше відбувся політ літака Аеробус А300.

29 жовтня 1909 р. за ініціативою професора КПІ М.Б.Делоне створено Київське товариство повітроплавання.

29 жовтня 1952 р. народився льотчик-космонавт РФ В.І.Токарев.

29 жовтня 1957 р. успішно завершилися випробування авіаційного двигуна АІ-20, створеного ЗМКБ «Прогрес». Двигуни встановлювалися на літаках Іл-18, Ан-8, Ан-10А, Ан-12, Ан-32, Бе-12.

30 жовтня 1910 р. в Одесі відкрився перший Південний з'їзд повітроплавців.

30 жовтня 1921 р. народився військовий льотчик, двічі Герой Радянського Союзу А.Є.Борових.

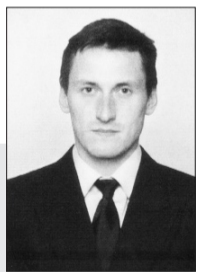
30 жовтня 1927 р. здійснив перший політ літак К-3 конструкції К.О.Калініна, М.О.Снегірьов.

30 жовтня 1957 р. встановлено світовий рекорд вантажопідйомності вертольотів – 12 т піднято на 2,432 м, екіпаж Р.І.Капрелія на Мі-6.

30 жовтня 1961 р. здійснено випробування найпотужнішої в світі термоядерної бомби (50 Мт). Скидання здійснили з літака Ту-95, екіпаж О.Є.Дурново.

30 жовтня 1967 р. запущено ШСЗ «Космос-188» – безпілотний КК для першої автоматичної стиковки і розстикування з ШСЗ «Космос-186» (запущений 27.10.1967)

30 жовтня 1970 р. народився льотчик-випробувач АНТК ім. О.К.Антонова О.І.Татарчук.

30 жовтня 1985 р. здійснив перший політ перший серійний літак Ан-124 «Руслан», побудований ВАТ «Авіастар», екіпаж О.В.Галуненка.

30 жовтня 2001 р. створено музей Ракетних Військ стратегічного призначення (м. Первомайськ).

31 жовтня 1853 р. народився винахідник ракетного літального апарата М.І.Кибальчич.

31 жовтня 1920 р. народився заслужений льотчик-випробувач, заслужений майстер спорту СРСР, Герой Радянського Союзу Я.І.Верніков.

31 жовтня 1937 р. здійснив перший політ літак «ВІТ-1» конструкції М.М.Полікарпова, В.П.Чкалов.

ДЕНЬ КАЛЕНДАРЯ

28 жовтня – 1 листопада

31 жовтня 1959 р. народився начальник Інституту авіації та протиповітряної оборони Національного університету оборони України П.В.Щипанський.

31 жовтня 2005 р. створено Військово-історичний музей ПС ЗС України (начальник – В.М.Дерновий).

31 жовтня 2006 р. засновано Центр матеріально-технічного забезпечення ПС ЗС України. Командир – К.Б.Єлізаров.

1 листопада 1923 р. народився заслужений льотчик-випробувач В.П.Васін.

1 листопада 1923 р. у Коктебелі відкрилися перші Все-союзні планерні змагання.

1 листопада 1951 р. народився військовий льотчик, командувач ПС ЗС України (2004-2007) А.Я.Торпчин.

1 листопада 1963 р. народився президент авіакомпанії "Міжнародні авіалінії України" Ю.В.Мірошников.

1 листопада 1976 р. здійснив перший політ пасажирський літак Як-42 з ТРДД Д-36.

1 листопада 1989 р. здійснено першу в СРСР посадку літаків на палубу авіаносця "Адмірал Кузнецов", В.Г.Пугачов на літаку Су-27К (Су-33), І.В.Вотинцев, О.В.Крутов на Су-25УТГ, Т.О.Аубакіров на МіГ-29К.

1 листопада 2001 р. засновано ЦУ польотів авіації ПРЗ ЗС України.

2 листопада 1894 р. народився німецький вчений і авіаконструктор О.Ліппіш.

2 листопада 1929 р. завершився перший переліт із СРСР до США (почався 23.08.) – 21242 км за 141 год 45 хв, в тому числі над океаном 8000 км, С.О.Шестаков, Ф.Є.Болотов, Б.В.Стерлігов, Д.В.Фуфаєв на АНТ-4 "Країна Рад".

2 листопада 1959 р. створено 33-й Центр бойової підготовки ПС ЗС України.

2 листопада 1967 р. відбувся перший пробний сеанс супутникового зв'язку з Владивостоком: через супутник "Молнія-1" був переданий сигнал центрального телебачення з "Останкіно". Дата створення держпідприємства "Космічний зв'язок".

2 листопада 1989 р. здійснено перший зліт з палуби авіаносця "Адмірал Кузнецов", Т.О.Аубакіров на МіГ-29К, І.В.Вотинцев, О.В.Крутов на Су-25УТГ, В.Г.Пугачов на літаку Су-27К (Су-33).

3 листопада 1891 р. М.Є.Жуковський прочитав доповідь "Про ширяння птахів". У цій праці він дослідив політ птахів, теоретичні траєкторії польоту літака, зокрема траєкторії "мертвої петлі", яку через 22 роки здійснив П.М.Нестеров.

3 листопада 1905 р. народився конструктор авіаційних кулеметів і швидкострільних гармат О.О.Волков.

3 листопада 1957 р. відбувся запуск другого радянського супутника з собакою Лайкою на борту.

3 листопада 1965 р. народився льотчик-випробувач АНТК ім. О.К.Антонова О.Б.Юшков.

3 листопада 1997 р. створено ДП "Українська авіаційна транспортна компанія" (УАТК).

И вздыхают бойцы, и с тревогою ждут, что им скажет майор из армейской газеты?..

Это был один из тех случаев беспримерной храбрости, которые иногда имеют место в бою. Один из тех случаев, когда в отчаянной ситуации полковой повар отбрасывает поварёшку и ложится за пулемёт, а связист подаёт снаряды командиру орудия... В бою бывает по-всякому. И настоящий героизм нередко проявляется именно в подобных, назовём их нештатными, ситуациях. 1 ноября исполняется 70 лет с момента совершения этого подвига. Ровно семь десятилетий назад военный корреспондент майор Сергей Борзенко поднял в атаку батальон морской пехоты, который высаживался десантом в Крыму. Под его командованием "чёрные бушлаты" с честью выполнили поставленную задачу, а уже спустя несколько часов газета 18-й армии "Знамя Родины", фронтовым корреспондентом которой был майор Борзенко, сообщила войскам: "Наши войска ворвались в Крым!"...

Баллада о военном журналисте

Как мальчишки,
Что вдруг потеряли отца,
Пехотины
Трагически губы скривили.
Словно ток
Пронеслось от бойца

до бойца:

– Командира убили...
Убили... Убили...
А до штурма деревни –
Двенадцать минут.
А замена... О ней
Лишь загадывай:
"Где ты?"

И вздыхают бойцы,
И с тревогою ждуть,
Что им скажет майор
Из армейской газеты?

Он на роту свалился,
Как в августе снег.
Он понравился им.
Деловой и неробкий,
А точнее сказать –
Фронт о в о и человек,
Изучивший окрест
Все дороги и тропки.
Как пружина, майор
С плащ-палатки

встаёт.

Ветер шепчет майору:
"Не медли!"

Ты – старший!"

И кладёт он в карман
Журналистский

блокнот,

В этот час неуместным
До странности ставший.

И за восемь минут
До открытья огня,
Не гадая: а хватит ли,
Нет ли таланту?

Он сурово сказал:
– Рота, слушай меня!

Я – майор Одицов –
Причисляю команду!..
В девятнадцать

ноль-ноль

Над землёй, как дуга,
Взвилось красное

пламя

Сигнальной ракеты.
И стрелковую роту

Повёл в врага
Бьютрогий майор
Из армейской газеты.

По оврагу ребята
Прорвались к селу,
Захватили на горке
С налёта церквушку,
Посадили радиста
В укромном углу,
И противник был взят
Пушкарями на мушку...
Через день

На газетный

фальцованный лист

Смельчаков этой роты
Ложжились портреты.
Но солдаты ни слова
Найти не смогли
О майоре из нашей
Армейской газеты.

Иван Краснов.

Сергей Борзенко родился 3 июля 1909 года в Харькове – четыре года назад литераторы и общественность города отмечали 100-летие со дня рождения писателя.

В 1933 году он окончил Харьковский электротехнический институт. В это время молодой человек уже работал в газете "Краматорская правда". Собрав и объединив вокруг себя молодых единомышленников-литераторов, 24-летний журналист стал родоначальником Краматорского городского литературного объединения.

К началу Великой Отечественной войны Сергей Борзенко был уже зрелым журналистом и писателем. Как и сотни его коллег по цеху, во время лихолетья он не позволил себе отсиживаться в уютных редакционных кабинетах столицы, а стал военным корреспондентом.

Фронтная судьба распорядилась так, что фронтовой корреспондент газеты 18-й армии "Знамя Родины" майор Сергей Борзенко фактически возглавил один из отрядов десанта морских пехотинцев, штурмом взявших 1 ноября 1943 года и удерживавших плацдарм на крымском побережье в районе посёлка Эльтиген, в ходе Керченско-Эльтигенской операции войск Северо-Кавказского фронта и Черноморского флота.

По редакционному заданию офицер прибыл в расположение войск 318-й Новороссийской горнострелковой дивизии, чтобы вместе с бойцами батальона морской пехоты капитана Н. А. Беякова, приданного 1339-му горнострелковому полку, добраться до Крыма и написать корреспонденцию о вступлении советских войск на крымскую землю. Для этого он в 22 часа 31 октября 1943 года в районе Тамани погрузился с десантниками на тихоходный мотобот № 10 и в ночь на 1 ноября 1943 года, форсировав под вражеским обстрелом Керченский пролив, в числе первых высадился на Керченский полуостров...

Вражеский огонь был шквальным. Немцы решили не сдавать полуостров и цеплялись буквально зубами за каждый сантиметр крымской земли. Уже в первые минуты десантирования погибли комбат, командиры рот и даже взводов. Оказавшись старшим по званию и единственным офицером в составе отряда, к которому были обращены взоры моряков-десантников, майор Борзенко не растерялся, а стал руководить действиями морских пехотинцев, приказав сделать проход в проволочных заграждениях и начать наступление на позиции гитлеровцев. При этом, не забывая и о своём профессиональном долге: вбежав в первый попавшийся дом, он за несколько минут написал первую корреспонденцию в 50 строк, упомянув в ней отличившихся в момент высадки, и завернув материал в водонепроницаемую упаковку, передал его связному для доставки в Тамань,

в редакцию "Знамени Родины". А через несколько часов печатный орган 18-й армии поведал всем: "Наши войска ворвались в Крым!". Так была озглавлена статья героя "Огненной земли", фронтового корреспондента Сергея Борзенко.

За мужество и героизм, проявленные при высадке десанта на Керченский полуостров, Указом Президиума Верховного Совета СССР от 17 ноября 1943 года майору административной службы Борзенко Сергею Александровичу присвоено звание Героя Советского Союза с вручением ордена Ленина и медали "Золотая Звезда" (№ 2804).

С 1944 года полковник Сергей Борзенко – фронтовой корреспондент газеты "Правда".

Фронтным событиям писатель Сергей Борзенко посвятил рассказы и очерки "Десант в Крым" (1944 год), "Храбрость" (1948 год), повести "Повинуясь законам Отечества" (1950 год), "Жизнь на войне" (1958 год) и другие. Будучи непосредственным участником боёв, Борзенко сумел ярко показать, как в горниле войны, в самые тяжёлые и трагические её моменты проявлялись истинные черты советского человека – любовь к Родине, готовность к подвигу, отвага. Как специальный корреспондент "Правды" написал цикл очерков о борющейся Корее – "Корея в огне" (1951 год), "Мужество Кореи" (1953 год). Теме октябрьской революции и становления новой жизни на Украине посвящён роман "Какой простор!" (книги 1-2, 1958-63 годы). В качестве военного корреспондента Сергей Александрович освещал события на советско-китайской границе в период вооружённого конфликта в районе острова Даманский 2-15 марта 1969 года.

Скончался 19 февраля 1972 года в городе-герое Москве, где и похоронен на Новодевичьем кладбище.

Награждён орденом Ленина, двумя орденами Отечественной войны 1-й степени, орденом Трудового Красного Знамени, тремя орденами Красной Звезды, медалями, а также иностранными орденами.

В Харькове его имя носят улица и школа № 30, в которой создан музей Героя. В Краматорске именем Борзенко названа площадь, на которой располагалась редакция газеты "Краматорская правда".

8 мая 2013 года, накануне празднования 68-й годовщины Победы советского народа в Великой Отечественной войне, в Харькове, на здании школы №30, была торжественно открыта мемориальная доска фронтовому корреспонденту газеты "Знамя Родины" 18-й армии Северо-Кавказского фронта Герою Советского Союза Сергею Александровичу Борзенко.

Матеріали сторінки підготував Олексій Тригуб.

"Крила України".

“У профілактиці грипу і ГРВІ дуже переоцінюється роль медикаментів”

І знову осінь, і знову сезон грипу. Українці починають моніторити випуски новин та інтернет, аби дізнатись чого чекати цього року. Насправді ж, поки що нервувати зарано. Як запевняють епідеміологи, грипувати українці будуть не раніше Нового року. Цьогоріч циркулюватимуть три штами вірусу, один із яких нам не знайомий – Б-Массачусетс. І хоч за клінічними ознаками він майже не відрізняється від уже перенесених, імунітету до нього немає. Чи варто робити щеплення і вірити рекламі “чудодійних” препаратів, розповів Сергій Макаров, член української асоціації медиків, сімейний лікар Вінницького муніципального діагностичного центру.

– Вакцинацію від грипу варто робити уже зараз? І чи робити її взагалі?

– Щеплення рекомендується робити за кілька місяців або хоча б кілька тижнів до початку очікуваного спалаху, тобто його дійсно ліпше зробити тепер. Хоча вважається, що і під час самого спалаху не пізно пройти вакцинацію. Нова вакцина створюється практично кожного року. Всесвітня організація охорони здоров'я відслідковує, де з'являються перші випадки нового різновиду грипу, у вірусологічних лабораторіях досліджують генетичну структуру нового вірусу, і на підставі таких досліджень розробляються вакцини. Передбачити наперед, із яким штамом вірусу доведеться боротися, – практично неможливо. Кожен штам вірусу грипу має свої особливості. Допитливим читачам, можливо, буде цікаво, що літери Н та N в назвах вірусів грипу (наприклад, H1N1, H3N2 тощо), які ми чуємо кожної зими, походять від назв двох білків структури самого вірусу – гемаглютинін і нейрамінідаза. Найважчий перебіг має грип, що викликається вірусом H1N1. Подібний вірус лютував у Європі на початку ХХ століття. Тоді він отримав назву “іспанка”.

– Якщо передбачити штам вірусу насправді практично неможливо, то і ефективність щеплень під великим питанням?

– Вона проводиться не лише для того, щоб уникнути хвороби, а й для того, щоб перебіг захворювання був легшим. Хоча ефективність вакцинації проти грипу – питання дискусійне. Так, у серйозних наукових дослідженнях показано: навіть якщо вдається абсолютно точно вгадати, який вірус викличе захворювання і використати відповідну вакцину, ефективність такої вакцинації ледь сягає 50-60%, а в деякі сезони матиме нульову ефективність. Дещо вищу ефективність має жива атенуйована вакцина, яка вводиться як назальний спрей, але така вакцина – справжня рідкість. Хочу підкреслити, що я не закликаю нехтувати щепленнями від грипу, бо хоч якийсь захист – все ж ліпше, ніж нічого.

– Незадовго до початку росту захворюваності активізується реклама ліків. Чи вірити такій рекламі?

– У профілактиці гострих респіраторних вірусних інфекцій значно переоцінюється роль медикаментозних засобів: імуномодулятори, імуностимулятори, інтерферони, противірусні засоби. Так склалось традиційно у пострадянському середовищі. Проте більшість із названих препаратів ніде в цивілізованому світі не використовується ні для лікування, ні для профілактики ГРЗ. Є трохи більше десятка справді ефективних специфічних противірусних засобів – дорогих, досить токсичних, які використовують для лікування вірусного гепатиту, герпетичної інфекції, ВІЛ-інфекції,

важкого перебігу грипу. Їх призначає лікар у винятково серйозних випадках, коли відсутність лікування загрожує життю.

Решта ж препаратів, які видають за противірусні засоби (їх

– імуностимулятори й імуномодулятори – окрема розмова. Якщо вони і мають певну імуностимулюючу активність, то це швидше погано, ніж добре. На противагу поширеній думці, дітей

рекламують по ТБ й саме ними рясніють полицки аптек, усім відомі назви не перераховую з етичних міркувань) – просто даремно отруєний організм і витрачені кошти. Деякі ін'єкційні препарати інтерферонів дійсно мають противірусну активність, але щодо збудників вірусних гепатитів та кількох інших важких вірусних інфекцій. Вони справді ефективні стосовно названих захворювань, але надзвичайно токсичні та дороговартісні. Що стосується інтерферонів, які позиціонуються як засоби від ГРВІ (свічки, назальні спреї), то це у 80-90 роках минулого століття доведено, що навіть у дозах, удесятеро вищих, ніж передбачено інструкцією виробника, вони практично не мають профілактичної або лікувальної дії щодо ГРВІ.

– Тобто, за кордоном це знають більше 20 років, а у нас все ще використовують. Чому ж так відбувається?

– Мабуть, все ж таки через агресивну рекламну політику компанії-виробників, адже лише нещодавно на законодавчому рівні обмежено рекламу лікарських засобів. Часто перед покупкою українці радяться не з лікарем, а із друзями, знайомими. Виробники користуються сприятливими обставинами. До того ж, аби купити медикаменти в Україні, не обов'язково йти до лікаря. Якщо у розвинених європейських країнах крім пацієнтамало мало що купиш без рецепта, то у нас інша політика – купуй все, що заманеться.

– Чи приносять користь препарати, якими обіцяють підвищення імунітету?

зі справжнім імунодефіцитом дуже мало. Те, що батьки часто сприймають за знижений імунітет, насправді ним не є. Експерти Всесвітньої організації охорони здоров'я стверджують, що дитина, яка не відвідує організований дитячий колектив, наприклад, садочок, має повне право захворіти на ГРВІ, 6-8 разів на рік. Дитина, що відвідує дитячий садок – до 10 разів на рік. Тобто ледь не щомісяця дитина має право перехворіти на ГРВІ і це не є ознакою імунодефіциту. Ознакою дефіциту імунітету є ситуація, коли кожен епізод ГРВІ ускладнюється гнійними отитом чи синуситом, пневмонією, а також якщо ці ускладнення погано піддаються лікуванню антибіотиками. Але це буває набагато рідше, ніж вважають батьки.

Нормальний імунітет можна порівняти зі швейцарським годинником – це надзвичайно складний і тонко регульований механізм, будь-яке втручання – небезпечно. Спроби вплинути на організм імуностимуляторами я би порівняв із тим, коли незрячий ломом намагається “ремонтувати” справний швейцарський годинник. Є навіть точка зору, що зайва стимуляція імунітету може призвести до розвитку алергічних захворювань, інших несприятливих віддалених наслідків.

– Вітаміни у таблетках – варті уваги?

– Зараз щедрі осіння пора. Фрукти, овочі, горіхи, зернята, зелень – все ще є. Якщо харчування раціональне, повноцінне, різноманітне, то людина отримує всі необхідні речовини, вітаміни, мінерали. Це знову ж таки, точка

зору експертів ВООЗу. У цьому випадку будь-які вітаміни в таблетках є зайвими. Крім того, вони не мають жодної імуностимулюючої дії. Неконтрольоване вживання вітамінів – небезпечно. Вітаміни ефективні лише у тому разі, коли є клінічні ознаки недостатнього надходження вітамінів в організм.

Наведу елементарний приклад: якщо у працюючого в антарктичній експедиції за полярним колом обмежений доступ до овочів, фруктів, може виникнути дефіцит вітаміну С – цинга, хоча зараз це велика рідкість. Виникає загальна слабкість, низька опірність організму, кровоточивість ясен, хиткість зубів. Відповідно, якщо в такій ситуації почати прийом ві-

здатен повноцінно виконувати свої функції. Щоб аскорбінова кислота приносила користь, треба, щоб разом із нею до організму потрапляли кілька десятків інших біофлавоноїдів. Лише тоді вітамін повноцінно виконує свою роль. Ці біофлавоноїди разом із аскорбіновою кислотою є у болгарському перці, петрушці, хроні, смородині, капусті, шипшині, цибулі. До речі, багато хто думає, що у лимоні – найбільше вітаміну С. Насправді ж, перераховані вище продукти випереджають цитруси за вмістом аскорбінової кислоти.

– Але якщо противірусні засоби, вітаміни, імуностимулятори не такі дієві, як про них думають, то що порадите робити?

– Рекомендую раціональне повноцінне харчування, достатню фізичну активність, оскільки ХХІ століття – століття епідемії недостатнього руху. Рекомендую повноцінний сон і відпочинок, загартовування, виконання режимних заходів, а саме: уникати місць скупчення людей під час епідемії, за необхідності – носити маску, часто мити руки. До речі, миття рук, як засіб профілактики, часто ігнорується. Коли була епідемія у 2009 році, іспанці провели дослідження, за результатами якого виявилось, що часте миття рук навіть більше дозволяє профілакувати захворювання на грип, ніж маска. Якщо немає можливості помити руки з милом, можна використати спеціальні дезінфікуючі засоби: гелі чи спреї. Хоча ліпше помити руки. Це ЄДИНІ дієві методи профілактики ГРВІ.

– Якщо людина все-таки захворіла...

– Якщо хворобою вважають нежить і температуру 37,2, то достатньо просто залишитись вдома, попийте гарячого чаю, промивати ніс сольовими розчинами (у випадку неускладнених ГРВІ з легким перебігом ВООЗ рекомендує полегшувати стан домашніми засобами).

При появі серйозних симптомів я закликаю не займатись самолікуванням, а звертатись до лікаря. Серйозними симптомами є: температура вище 39 градусів, значне погіршення самопочуття, підвищення температури довше 4-5 днів (якщо це ГРВІ, то на 4-5 добу температура стає нормальною), болі у горлі без нежитю, у вусі, сильний

Підполковник медслужби Олег Лановий, начальник епідеміологічного відділу 740-го регіонального санітарно-епідеміологічного загону:

“Цьогоріч, за інформацією МОЗ України щодо захворюваності на грип та ГРВІ в епідемічному сезоні 2013-2014 років в Україні, прогнозується циркуляція вірусів грипу А-Н1N1 – “Каліфорнія”, штаму А-Н3N1 – “Вікторія” і нового для України штаму вірусу типу В-“Массачусетс”.

У зв'язку із прогнозами щодо захворюваності запропоновано провести вакцинну профілактику проти грипу вакцинами, які зареєстровані і дозволені на території України”.

– Якщо порівняти раціональне харчування із однокорим, що включає в себе щоденне вживання полівітамінів, – який варіант обрати? Адже, на перший погляд, ситуації еквівалентні...

– Зовсім ні. Вітамінні препарати містять лише вітаміни і мікроелементи. А їжа, крім зазначеного, містить й інші речовини – так звані мінерні нутрієнти, які доповнюють ефекти основних вітамінів, сприяють їх повноцінній фізіологічній ролі. Наведу приклад. Сам по собі вітамін С в чистому вигляді мало засвоюється і не

кашель, інтенсивний головний біль, блювання, судоми, потьмарення свідомості, поява висипки на шкірі.

Завершити розмову хотілося б тим, із чого почали, – надзвичайно переоцінюється медикаментозна терапія і недооцінюються режимні заходи. Якщо людина достатньо відпочиває, знаходиться у чудовій фізичній формі, гарно харчується, то потреби у медикаментах для профілактики та лікування ГРВІ у неї немає.

**Анастасія Олехнович.
“Крила України”.**

БОРТЬБА

Два золота з Росії

У російському місті Володимир відбувся міжнародний турнір з греко-римської боротьби серед юніорів пам'яті майстра спорту міжнародного класу Едуарда Никифорова.

Окрім господарів змагань – збірної Росії, поборотися за нагороди змагань зібралися команди України, Вірменії, Білорусі, Угорщини, Грузії, Казахстану, Киргизії, Латвії, Польщі та Туркменії. У складі молодіжної збірної України, під керівництвом тренера Болата Абдулаєва, блискуче виступив на турнірі Андрій Гладких. У своїй ваговій категорії до 84 кг українець впевнено виграв чотири поєдинки, здолавши "на туше" у фіналі росіянина Євгена Ігнатьєва. Таким чином, Андрій приніс в українську скарбничку золото змагань. А ось його колега, Роман Пацурковський, у категорії до 60 кг, діставшись до втішного фіналу, поступився в боротьбі за бронзу та посів п'яте місце. Ще одним золотом прославив українську збірну Олександр Трифонов, здолавши усіх своїх опонентів у категорії до 50 кг. Загалом у командному заліку наші борці посіли третє місце.

Україна зіграє з Францією

У Цюріху пройшла урочиста церемонія жеребкування, в ході якої вісім європейських національних збірних, що посіли другі сходинки у своїх відбіркових групах, отримали суперників у боротьбі за чотири останні путівки на чемпіонат світу з футболу-2014.

Чесно кажучи, українським футболістам випав не найкращий жереб. Відтак, у плей-офф раунді відбіркового турніру до чемпіонату світу збірній України доведеться зіграти проти команди Дідьє Дешама. Перша гра з французами відбудеться 15 листопада в Україні, а повторна зустріч запланована на 19 листопада у Франції.

Головний тренер збірної України Михайло Фоменко дав наступний коментар щодо майбутнього суперника:

– Той, хто боїться, зазвичай нічого не виграє: що в спорті, що в житті. Я думаю, не варто і нам боятися французів. Потрібно готува-

Всі пари плей-офф за вихід на ЧС-2014:

Португалія – Швеція

Україна – Франція

Греція – Румунія

Ісландія – Хорватія

тися до цього суперника, не думаючи про те, що було б, якби нам попався хтось інший. Будемо збирати інформацію про команду Дідьє Дешама, вивчати її сильні і слабкі сторони, а далі вже подивимось.

У свою чергу, головний тренер збірної Франції Дідьє Дешам зазначив, що ця гра не буде легкою. Адже його підлеглим буде протистояти команда, що впродовж семи матчів не знала поразок, пропустивши при цьому дуже мало голів. Також на збірну Франції чекатиме довгий переліт в країну, де холодніше, ніж в Україні. А до таких несприятливих умов ще потрібно буде адаптуватися.

Підготував Владислав Дем'яненко. "Крила України".

СТРІЛЬБА З ЛУКА

Армієць здобув бронзу чемпіонату світу

У китайському місті Усі (провінція Цзянсу), завершився молодіжний чемпіонат світу зі стрільби з блочного та класичного лука.

Серед інших здобутків збірної команди України цей чемпіонат приніс нагороди й в скарбничку армійського спорту. Представник Навчально-спортивної бази літніх видів спорту Міністерства оборони України (м. Львів), майстер спорту міжнародного класу зі стрільби з лука старший солдат Віталій Кононюк здобув бронзову нагороду в особистих змаганнях.

Цього року в чемпіонаті брали участь 342 найкращих лучника з 62 країн. Змагання проводилися у двох вікових групах – кадетська (спортсмени не старші 17 років – U-17) і юніорська (лучники не старші 20 років – U-20).

УКРАЇНА
ТУРИСТИЧНАФонтан "Рошен" нарешті "заспівав" українською
Під нове шоу фонтан відправився на зимовий відпочинок

Понад 50 тисяч глядачів у суботу, 19 жовтня, прийшли на набережну "Рошен". Привід для цього був справді непересічний – презентація української шоу-програми під назвою "Хвилі рідної душі". На те, що фонтан "заспіває" українською, давно вінничани чекали. Після прем'єри "герой діяння" відправився у "зимову сплячку".

Перед початком свята усім гостям роздали стрічки із кольорами українського прапора. А ініціатор сворення фонтану у Вінниці, Петро Порошенко, зазначив, що українське шоу надаремно з'явилося саме зараз.

– Значна частина відвідувачів фонтану їде з-за кордону, якщо досі ми демонстрували світу Вінницю, то тепер настав час демонструвати Україну. Рівень музичних програм фонтану до цього забезпечували фахівці зі світовим ім'ям, навіть з Голлівуду. Але сьогодні ми переконалися, що й українці здатні творити дива, – сказав Петро Порошенко. – 38

днів залишилось до Вільнюського саміту, де, впевнений, буде підписано угоду про зону вільної торгівлі з Європейським Союзом. І ми хочемо продемонструвати, що Україна є справжньою Європою, що воля до євроінтеграції нашої держави – це воля не тільки влади чи політиків, а й народу.

На прем'єру нового шоу запросили відомих українських виконавців – "Мандри", "Мотор'ролла", Джамала й Тарас Петриненко – своїми хітами вони "зігравали" глядачів і готували їх до головного дійства вечора. Завітав на презентацію і Надзвичайний і Повно-

важний Посол Королівства Нідерланди в Україні Кейс Клопенхайвер.

– Участь у створенні нової програми "Хвилі рідної душі" взяли українські митці – Дмитро Гнатюк, Ніна Матвієнко, Оксана Білозір, гурт "ВВ", Роман Гриньків. Складається вона із 9 частин, – зазначив продюсер програми Володимир Камінський. – Шоу включає, як народні пісні, так і пісні сучасних українських виконавців. У зйомках взяли участь солісти Національного академічного ансамблю танцю ім.Вірського.

Генеральний директор – художній керівник ансамблю, Мирос-

лав Вантух спеціально для шоу зробив версію постановки танцю "Гопака". Родзинкою української програми стала пісня Костянтина Меладзе "Квітка душі", яку виконує Ніна Матвієнко. Дійство супроводжувалося мультфільмом видатного мультиплікатора Володимира Потрібного, який створений спеціально для цієї програми.

Завершилось свято феєрверком під пісню "Україна" Тараса Петриненка.

Анастасія Олехнович.
"Крила України".
Фото автора.

ЗАСНОВНИК:
МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Свідоцтво про державну реєстрацію
видання: КВ 17301-6071ПР від 17.12.2010 р.
Передплатний індекс 22242.
Газета видається з 27.08.1999 р.
ВІДДРУКОВАНО У
ТОВ "Прес Корпорейшн Лімітед".
м.Вінниця, вул. Чехова, 12 А,
тел. (0432) 55-63-97

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точки зору авторів. Автор несе персональну відповідальність за достовірність фактів.
Листування з авторами ведеться лише на сторінках газети. При передруку посилання на "Крила України" обов'язкове.

КОНТАКТИ:
21007 м. Вінниця,
вул. Червоноармійська, 105
тел: 067-587-02-96,
0432-59-62-26,
факс: 0432-59-60-48
Електронна адреса:
kula_ukr@ps.mil.gov.ua
kula_ukr@ukr.net

Головний редактор
М. ПОПЛАВСЬКИЙ
Заст. головного редактора: С. Клименко.
Відповідальний секретар: О.Олехнович.
Дизайн та верстка: Н. Ярмілко.
Літературний редактор: О. Уретій.
Тир. 20366 Зам. № 132240.
Перший редактор Сергій Свенцицький

